

**Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il
üçün dövlət və icmal büdcələrini özündə
birləşdirən**

**“Vətəndaşın büdcə bələdçisi”
kitabı**

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi

Bakı - 2018

M ü n d ə r i c a t

	S ə h i f ə
Dəyərli oxucuya müraciət	2
1. Büdcə nədir və özündə nəyi birləşdirir?	3
2. Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi	5
3. Büdcənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir	8
4. Dövlət və icmal büdcələrin layihəsinin tərtibi özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ- hüquqi sənədlərlə tənzimlənir	10
5. 2019-cu il üçün dövlət büdcəsinin zərfi haqqında icmal məlumat	14
6. 2019-cu il üçün icmal büdcəsi haqqında icmal məlumat	46
7. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu	47
8. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	56
9. Nəticə	100
10. Anlayışlar və terminlər	101
11. Əks-əlaqə	104

Dəyərli oxucuya müraciət

Hörmətli oxucu!

“Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabında dövlət və icmal büdcələrin əsas parametrləri və istiqamətləri, büdcə layihəsinin hazırlanması zamanı müvafiq işlərin həyata keçirilməsi haqqında məlumat, büdcə gəlirinin formalaşması mənbələri və xərclərin istiqamətləri haqqında əsas məlumatlar toplusu əks olunmuşdur.

Büdcə ilə bağlı əhəlinin məlumatlı olması çox mühüm məsələlərdən biridir. Lakin, büdcə - olduqca mürəkkəb və xüsusi bilik tələb edən bir maliyyə sənədidir. Büdcənin strukturuna daxil olan bütün məlumatlar ilkin baxışda oxucular üçün maraqlı olmaya bilər.

Belə ki, büdcə sisteminə daxil olan büdcələrin tərtibi, onların gəlir və xərclərinin, kəsirinin strukturu, gəlirlərin formalaşma mənbələri, xərclərin istifadə istiqamətləri və kəsirinin maliyyələşdirmə mənbələri üzrə çoxsaylı məlumatların təhlili xeyli vaxt tələb edir.

Bütövlükdə dövlət və icmal büdcələrinin gəlir və xərcləri barədə qısa və anlayışlı məlumatın əldə edilməsi, büdcənin mahiyyəti, onun parametrlərinin tərtibi və icrası prosesi ilə bağlı əhəlinin maarifləndirilməsi, dövlətin büdcə siyasətinin daha sadə dildə açıqlanması üçün Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabı Sizin ixtiyarınıza verilir.

Ümidvarıq ki, hazırlanmış bu məlumat toplusu Sizə büdcə sahəsində bələdçilik edəcək, büdcəni daha asan və aydın şəkildə başa düşülməsində yardımçı olacaqdır.

Bununla yanaşı qeyd olunmalıdır ki, dövlət və icmal büdcələrin layihələrinin əhəli ilə geniş ictimai müzakirələrin təmin edilməsi, onların bu müzakirələrdə yaxından iştirakının təşkili üçün 2019-cu il dövlət və icmal büdcələrinin layihələri üzrə göstəricilər Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

1. Bütçə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Bütçə dedikdə biz ilk növbədə-Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsi ilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədini gözümüzün önünə gətirməliyik.

- Sadə dildə desək bütçə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Bütçə, dövlət idarəetmə sisteminin tərkib hissəsi olmaqla ölkə əhalisinin maraqlarına toxunur, bilavasitə onlara xidmət edir.

Dövlət və bələdiyyə işçilərinin, həkim və xəstələrin, valideyn, şagird və tələbələrin, təqaüdcülərin, aztəminatlı ailələrin və müavinət alanların, sahibkarların, uşaq bağçalarında və körpələr evlərində uşaqların və tərbiyəçilərin, işsiz insanların – bir sözlə ölkə vətəndaşlarının demək olar ki, hamısının bütçə ilə əlaqəsi vardır. Bütçə, həmçinin ölkə iqtisadiyyatının tənzimlənməsində mühüm rol oynamaqla, iqtisadiyyatda sabitliyin yaranmasına, əhalinin sosial rifah halının yaxşılaşmasına xidmət edir.

Bütçə müxtəlif vergilərin, rüsumların və digər ödənişlərin bir mənbədə toplanması və xərclənməsi barədə ölkənin bir il üçün əsas maliyyə sənədidir.

Biz bilməliyik ki, növbəti il üçün gəlir vergisi, əlavə dəyər vergisi, aksizlər, mənfəət vergisi və digər vergilər və daxilolmalar üzrə dövlət və icmal bütçələrə nə qədər məbləğdə vəsait daxil olacaqdır?

Daxil olacaq gəlirlər hesabına hansı dövlət vəzifələri, tədbirləri maliyyələşdiriləcək? Əhalinin sosial ödəncələrinə, pensiya və müavinətlərinə, elmə, təhsilə, müdafiəyə, təhlükəsizliyə, mədəniyyətə, ətraf mühitin mühafizəsinə, kənd təsərrüfatına, infrastruktur və sosial təyinatlı obyektlərin (yol, körpü, su, qaz, kanalizasiya xəttləri, metro, məktəb, xəstəxana, idman mərkəzləri və s.) tikintisinə, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, sahibkarlığın, ipotekanın inkişafına, şəhər, rayon, qəsəbə və kəndlərin abadlaşdırılmasına və digər zəruri məsələlərin həllinə nə qədər vəsait sərf ediləcəkdir?

- Bütçə dövlətin iqtisadi inkişaf siyasətinin maliyyə açıqlamasıdır.

Qabaqcıl beynəlxalq təcrübədə bütçə tərtib olunarkən 3 əsas prinsip gözlənilməlidir:

1. Ümumi makroiqtisadi sabitliyin qorunması;
2. Xərclərin ayrı-ayrı sahələr, funksiyalar, təşkilatlar, proqramlar, fəaliyyətlər və layihələr üzrə bölgüsünün strateji inkişaf prioritetlərinə və məqsədlərinə uyğun şəkildə aparılması;
3. Ayrılmış xərclər maksimum qənaətlə və yüksək səmərəliliklə həyata keçirilməsi.

Bu prinsiplərin hər biri ölkənin iqtisadi siyasətinin formalaşmasında mühüm rolə malikdir.

Belə ki, xərc və gəlirlərin ümumi daxili məhsulda payının məqbul səviyyədə saxlanması, qeyri-neft gəlirlərinin payının artırılması, kəşirsiz bütçənin formalaşması və ya kəşir olacağına, onun inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına örtülməsi makroiqtisadi sabitlik üçün vacibdir. Digər tərəfdən, xərclərin bölgüsünün inkişaf məqsədləri ilə uzlaşdırılması gələcək iqtisadi siyasətin istiqamətlərini müəyyənləşdirir. Nəhayət, xərclənən hər bir manatın müqabil də qarşıya qoyulan nəticənin əldə olunması, əlavə dəyərin yaradılması, itki və israfçılığın qarşısının alınması, xərclərin qənaət rejimində həyata keçirilməsi bütçənin iqtisadi səmərəliliyini artıran amillərdəndir.

- Bütçə, həm də dövlətin borclanması barədə məlumatdır.

Gəlirlər xərcdən az olduqda kəşir (defisit) yaranır. Bu zaman bütçə xərclərinin sabit ödənilməsi üçün borclanmaya getmək, müvafiq qaydada borc almaq, dövlət əmlakını özəlləşdirməklə əlavə gəlir əldə etmək qaçılmaz olur.

- Bütçə iqtisadiyyata təsir alətidir.

İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə yardım kimi yönəldilən xərclər gələcəkdə yeni məhsulların istehsalı hesabına yeni dəyərlərin yaranmasına və bu hesaba əlavə gəlirlərin əldə edilməsinə nail olunur.

Dövlətin sosial və iqtisadi siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi üçün vacib olan infrastrukturların, o cümlədən avtomobil yollarının, körpülərin, yeraltı və yerüstü keçidlərin, metro və dəmiyolu yollarının, tunellərin, su və istilik elektrik stansiyalarının, alternativ enerji qurğularının, sosial infrastrukturlardan olan məktəb, uçaq bağçası, xəstəxana, poliklinika, mədəniyyət müəssisələrinin tikintisi, sahibkarlara güzəştli kreditlərin verilməsi, ipotekaya, lizinqə dəstək verilməsi kimi işlər ərazilərdə yeni-yeni istehsal müəssisələrinin yaradılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, məhsul istehsalının artımına şərait yaradır. Bu da iqtisadiyyatın inkişafına təsir edir.

Bundan başqa, büdcə vasitəsilə ölkədə gəlirlərin yenidən bölgüsü baş verir, yeni yüksək gəlirləri olan əhali, həmçinin sahibkarlar və kommərsiya fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisə və təşkilatlardan daxil olan vergilər, rüsumlar hesabına aztəminatlı əhaliyə, o cümlədən pensiyaçılara, müvəqqəti işsiz qalmış insanlara, tələbələrə, fiziki qüsuru və əlilliyi olan vətəndaşlara, məcburi köçkünlərə və gəlirləri aşağı olan digər əhali qruplarına müavinətlər, təqaüdlər və digər sosial yardımlar edilir, bu yolla ölkədə sosial ədalətin bərpa edilməsi və gəlir səviyyələri arasındakı bərabərsizliyin azalması təmin edilir.

- Büdcədən həm də iqtisadi alət kimi istifadə etmək olur. Məsələn, vergi dərəcələrini azaltmaqla (artırmaqla) sahibkarların xərclərini azaltmaq (artırmaq) olar ki, bu da nəticə etibarilə iqtisadi fəallığın artmasına (səngiməsinə) səbəb olur. Eyni zamanda, büdcə özü də iqtisadiyyatın təsirinə məruz qalır.

İqtisadiyyatda artım müşahidə olunduqda, müəssisələrin, sahibkarların, son nəticədə əhalinin daha çox gəlir əldə etməsinə şərait yaranır. Nəticədə büdcəyə ödənişlərin də həcmi artır.

Əksinə, iqtisadiyyatda durğunluq və ya azalma müşahidə olunduqda, adekvat olaraq büdcənin də gəlirlərində azalma müşahidə olunur, büdcə xərclərinin maksimum qənaət rejimində həyata keçirilməsi və xərc istiqamətlərinin optimallaşdırılması zərurəti meydana çıxır.

- Nəhayət, büdcə dövlətin maliyyə hesabatıdır.

Büdcə dövlətin pulları necə və hara xərcləməsi barədə məlumat verir.

2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri 23168,0 milyon manat təşkil edir. Bu vəsaitin 9308,6 milyon manatını bilavasitə əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların (hüquqi şəxslər) büdcəyə ödədikləri vergilər və rüsumlar, 13700,3 milyon manatını neft gəlirləri, 159,1 milyon manatını isə sair mənbələrdən daxilolmalar təşkil edir.

Konkret olaraq biz əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların, sahibkarlıq subyektlərinin dövlət büdcəsinə ödədikləri vergi və rüsumlar və büdcəyə daxil olan digər gəlirlərin cəmi 9467,7 milyon manat təşkil edəcəkdir. Nəzərə alsaq ki, bu vəsait dövlətin funksiya və vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə, əhalinin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsinə, bir sözlə dövlətin əhali qarşısında götürdüyü bütün öhdəliklərin maliyyə təminatını ödəmir, onda dövlət özünün ehtiyatlarını, o cümlədən neft gəlirlərinin bir hissəsini büdcəyə cəlb edir və müvafiq iqtisadi alətlərin tətbiqi hesabına borclanmaya gedərək vəsait əldə edib büdcə kəsirinin örtülməsinə yönəldir (2019-cu il üçün büdcə kəsirinin örtülməsi özəlləşdirmədən, xarici qrantlardan daxilolmalar və digər mənbələr (daxili və xarici borclanma və 2019-cu il 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) hesabına həyata keçiriləcəkdir).

Yuxarıda qeyd olunan bütün gəlirlər və büdcə kəsirinin maliyyələşdirməsi mənbələri hesabına 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri 25190,0 milyon manat təşkil edir. Dövlət büdcəsinin xərcləri hesabına dövlət əhaliyə müxtəlif formada ödənişlər və xidmətlər həyata keçirir.

Bu ödəniş və xidmətlər əsasən bir neçə istiqamətdə əhaliyə çatdırılır və ölkə iqtisadiyyatına yönəldilir.

- Birbaşa formada, müxtəlif sosial ödənişlər, yeni pensiyalar, aztəminatlı ailələrə müavinətlər, məcburi köçkünlərin məskunlaşması və normal yaşamları üçün yaşayış evlərinin tikintisi üçün ayrılan investisiya xərcləri və müavinətlər formasında;

- Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda çalışan işçilərə əməyin ödənişi üçün verilən ödənişlər formasında;

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə dövlət büdcəsindən subsidiya və subvensiya (sadə dildə desək maliyyə yardımı) şəklində yönəldilən maliyyə vəsaitlərinin müxtəlif formada, o cümlədən ipotekanın tətbiqi, əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri üçün sosial mənzillərin tikintisi formasında əhaliyə çatdırılması;

- Başqa büdcələrə (Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və bələdiyyə büdcələrinə əvəzsiz verilən vəsait) verilən dotasiya və subvensiya formasında;

- Digər formada – ehtiyat fondları vasitəsi ilə əvvəlcədən büdcədə nəzərdə tutulmayan dövlət tədbirlərinin, təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı vəsaitin ayrılması formalarda.

2. Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi

Dövlətin büdcə ilə bağlı funksiya və vasitələrinin yerinə yetirilməsi, müvafiq işlərin dövlət qurumları arasında bölgüsünün tənzimlənməsi üçün ölkə qanunvericiliyi ilə büdcə sistemi təsbit olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən ölkəmizdə müxtəlif büdcələrin təsnifləşməsi təmin edilmişdir ki, bu da özündə büdcə sistemini birləşdirir.

Azərbaycan Respublikasında büdcə sistemində Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi (bundan sonra - dövlət büdcəsi), Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələr daxildir.

Büdcə sistemi bu sistemə daxil olan büdcələrin vahid prinsiplər əsasında fəaliyyətinə və onların müstəqilliyinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi tənzimləyici mədaxil mənbələrindən istifadə etmək, məqsədli büdcə fondları yaratmaq, maliyyə ehtiyatlarını müxtəlif səviyyəli büdcələr arasında bölüşdürmək vasitəsi ilə büdcələrin qarşılıqlı əlaqəsinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi eyni büdcə təsnifatı, büdcə sənədləri və formalarından istifadə olunması, büdcələrin icrasına dair müntəzəm hesabatın və icmal büdcə hesabatının hazırlanması və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi müxtəlif mətbuat vasitələri ilə ictimaiyyətə çatdırılması yolu ilə təmin edilir.

Büdcələrin müstəqilliyi mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq mədaxil mənbələrini və vahid büdcə təsnifatı çərçivəsində xərclərin istiqamətlərini müəyyənləşdirmək hüququnun olması ilə təmin edilir.

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədənkənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədənkənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədinə icmal büdcə deyilir.

2018-ci il 24 avqust tarixində “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda edilmiş dəyişikliklərə əsasən 2019-cu il büdcə ilindən başlayaraq, xərclərin orta və uzunmüddətli idarə edilməsi üzrə yeni büdcə qaydasının tətbiqi nəzərdə tutulmuşdur.

Bu zaman, büdcə qaydasına uyğun olaraq ilk növbədə, icmal büdcənin xərclərinin yuxarı həddi müəyyən olunmuşdur. Həmin hədd, cari il təsdiq olunmuş icmal büdcə xərclərinin 103 faizindən çox olmamaqla xərclənə bilən neft gəlirləri ilə qeyri-neft və digər daxilolmaların proqnozunun cəminə əsasən müəyyən edilmişdir.

Eyni zamanda, büdcə qaydasına uyğun olaraq, 2019-cu il icmal büdcəsinin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-nə nisbəti cari il göstəricisi olan 33,2 faizdən aşağı olması tələbi də gözlənilmişdir.

2.1 Büdcə islahatları

2018-ci il 24 avqust tarixində “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda edilmiş dəyişikliklərə müvafiq olaraq 2019-cu büdcə ilindən başlayaraq xərclərin orta və uzunmüddətli idarə edilməsi üzrə yeni büdcə qaydasının tətbiqini nəzərdə tutur.

Büdcə qaydasının əsas məqsədləri (a) məcmu fiskal intizamın təmin edilməsi; (b) kontr-tsiklik fiskal siyasətin həyata keçirilməsi və (c) ölkənin xarici valyuta ehtiyatlarının

tükənməsinin qarşısının alınmasıdır. Bu zaman əsas hədəf göstəriciləri ölkənin xalis maliyyə aktivləri əsasında hesablanan növbəti büdcə ilində xərclənə bilən neft gəlirlərinin maksimal həddi və bu həddən asılı olaraq hesablanan icmal büdcənin xərcləridir.

Qəbul olunan yeni büdcə qaydası neft gəlirlərinin azaldığı dövrlərdə ehtiyatlar hesabına, neft gəlirlərinin artdığı dövrlərdə isə Dövlət Neft Fondunun ehtiyatlarının qorunması, habelə iqtisadiyyatın "hərərətlənmə"sinin qarşısının alınması məqsədilə artan neft gəlirlərinin hamısı deyil, sadəcə bir hissəsinin istifadəsi hesabına iqtisadi artımı dəstəkləyən büdcə xərclərinin icrasını təmin edəcəkdir. Bununla da qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq büdcə siyasətinin kontr-tsiklik xarakteri təmin olunur ki, bu da ölkə iqtisadiyyatının daxil olduğu post-neft dövrü üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Büdcə qaydasına uyğun olaraq ilk növbədə, icmal büdcənin xərclərinin yuxarı həddi müəyyən olunmuşdur. Həmin hədd, cari ilin təsdiq olunmuş icmal büdcə xərclərinin 103 faizindən çox olmamaqla xərclənə bilən neft gəlirləri ilə qeyri-neft və digər daxilolmaların proqnozunun cəminə əsasən müəyyən edilmişdir. Burada əsas məqsəd xam neft qiymətlərinin yüksək olduğu illərdə və hətta xalis maliyyə aktivlərinin imkan verdiyi halda belə büdcə xərclərinin kəskin artımının qarşısının alınması və beləliklə də büdcənin protsikliyinin məhdudlaşdırılmasıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, 2019-cu il üçün icmal büdcənin xərcləri 2018-ci ilə nisbətən 2,2 faiz artırılmışdır.

Eyni zamanda, büdcə qaydasına müvafiq olaraq, 2019-cu ilin icmal büdcəsinin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-ə nisbəti cari ilin göstəricisi olan 33,2 faizdən aşağı olması tələbi də gözlənilmişdir. Belə ki, icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-ə nisbəti 2019-cu büdcə ili üçün 30,8 faiz səviyyəsində qərarlaşır ki, bu da cari ilin göstəricisi olan 33,2 faizdən az olmaqla büdcə qaydasına uyğundur. 2019-cu ildə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin cari ilə nisbətən 2,4 faiz bəndi azaldılması hökumətin ortamüddətli dövrdə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-nə nisbətinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması hədəfinə nail olunması istiqamətində atılmış mühüm addım kimi qiymətləndirilə bilər.

Qeyd olunanlarla yanaşı, bəzi müstəsna hallarda büdcə qaydasının tətbiqinin müvəqqəti olaraq dayandırılması zərurəti meydana çıxıb bilər. Belə ki, «Büdcə sistemi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa edilmiş yeni dəyişikliklərə əsasən, dövlət büdcəsinin icrası prosesində dövlət büdcəsinin gəlirləri və onun kəsirinin maliyyələşdirilməsi üzrə faktiki daxilolmalar cari ilin rüblük göstəricilərinə görə 10 faiz, və ya bu daxilolmalar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulmuş transfert istisna olmaqla müəyyən olunmuş rüblük göstəricilərdən 5 faiz az olduqda cari ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxılaraq sekvestr tətbiq olunması və (və ya) büdcə qaydasının tətbiqinin dayandırılması ilə bağlı Milli Məclisə müraciət edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin təklifi əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti qarşısında məsələ qaldırır.

Büdcə qaydasının dayandırılması halında icmal büdcə xərclərinin ortamüddətli dövrdə büdcə qaydası üzrə hesablanmış səviyyəyə qaytarılması üzrə təkliflər növbəti ilin büdcə zərfi daxilində təqdim edilməlidir.

Dövlət büdcəsinin strukturu

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin strukturu aşağıdakı kimidir.

3. Büdcənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir?

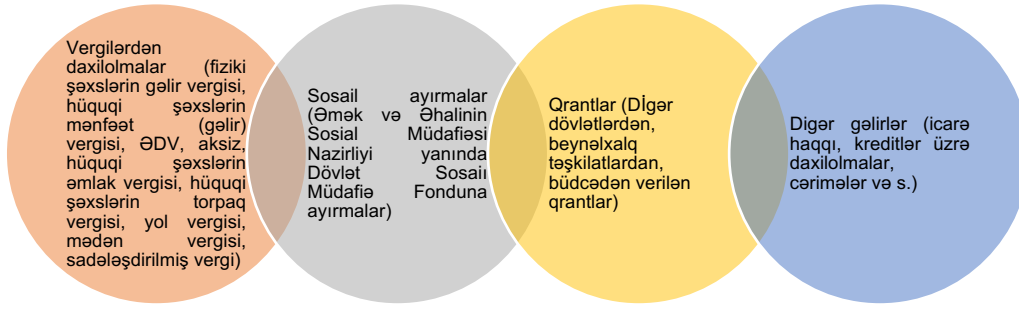
Büdcə gəlir və xərc hissəsindən ibarətdir. Büdcə gəlirləri xərclərdən artıq olduqda büdcə artıqlığı (profisit), büdcə xərcləri gəlirlərdən artıq olduqda büdcə kəsiri (defisit) yaranır.

Dövlət büdcəsinin tərtibi zamanı dövlət ilk növbədə öz funksiyalarını həyata keçirmək və qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün xərclərini, sonra isə öz gəlirlərini hesablayır.

Dövlət öz gəlirlərini və xərclərini tarazlaşdırmaq yolu ilə büdcəsini formalaşdırır. Yəni, onun nəzərdə tutduğu gəlirlər qarşıya qoyulmuş məsələlərin maliyyə təminatına imkan verirsə, onu təsdiq edir. Yox, əgər xərcləri gəlirləri üstələyर्सə, onda bir sıra xərcləri ixtisar etməyə, hətta xərclərin müəyyən hissəsini növbəti illərə keçirməyə, bu da bəs etmədikdə xərclərinin gəlirlə örtülməyən hissəsinin, yəni kəsirinin bağlanması üçün maliyyələşdirmə mənbələri axtarmağa məcbur olur.

Büdcə layihələrinin hazırlanması zamanı əsas məsələlərdən biri də gəlir və xərclərin qruplaşdırılması, onların müqayisəsinin təmin edilməsidir. Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemində daxil olan büdcələr, habelə büdcədən kənar dövlət fondları üzrə maliyyə əməliyyatlarının müqayisəsinin təmin edən büdcə gəlirlərinin və xərclərinin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının özündə birləşdirən Azərbaycan Respublikasının vahid büdcə təsnifatıdır.

Vahid büdcə təsnifatına əsasən büdcə gəlirləri i) vergilərdən daxilolmalar, ii) sosial ayırmalar, iii) qrantlar, iv) digər gəlirlər bölmələrindən ibarətdir:

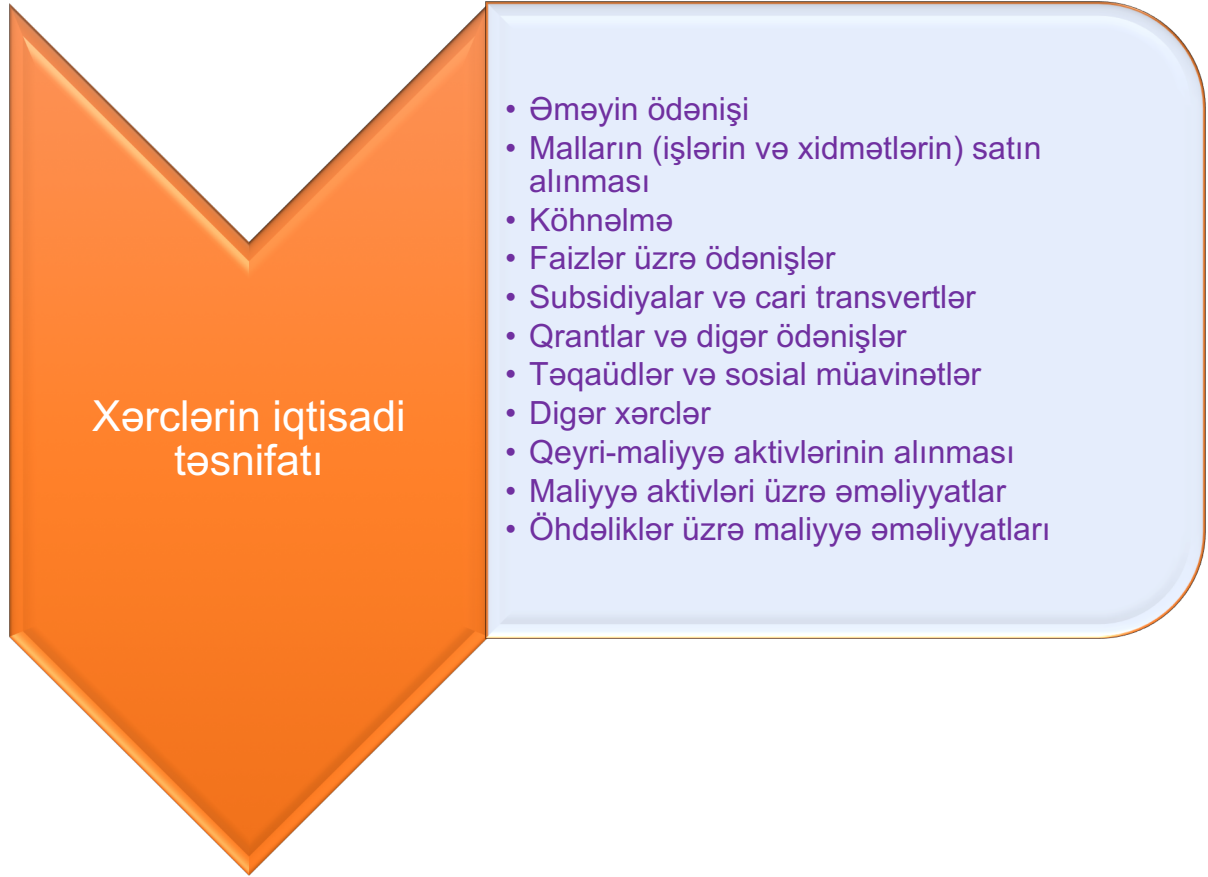
Büdcə xərcləri büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Həyata keçirilən funksiyalara müvafiq olaraq büdcə xərclərinin qruplaşdırılmasına xərclərin funksional təsnifatı deyilir.

Xərclərin funksional təsnifatı

- Ümumi dövlət xidmətləri
- Müdafiə
- Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq
- Təhsil
- Səhiyyə
- Sosial müdafiə və sosial təminat
- Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət
- Mənzil və kommunal təsərrüfatı
- Yanacaq və enerji
- Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi
- Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar
- Nəqliyyat və rabitə
- İqtisadi fəaliyyət
- Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər

Büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatı əvəzsiz və ya qaytarılmamaq şərti ilə büdcələr tərəfindən aparılan ödənişlərdən ibarətdir. Başqa sözlə desək bu ödənişlərin iqtisadi mahiyyətinə görə qruplaşdırılmasıdır.

İnzibatı təsnifat isə büdcədən maliyyələşən və ya maliyyə yardımı alan təşkilatların adlı siyahısından ibarətdir.

4. Dövlət və icmal büdcələrin layihəsinin tərtibi özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ- hüquqi sənədlərlə tənzimlənir

Məlum olduğu kimi Azərbaycan Respublikasında büdcə prosesi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Vergi Məcəlləsi, "Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası qaydaları" və digər normativ-hüquqi aktlar vasitəsi ilə tənzimlənir və onlara uyğun olaraq həyata keçirilir.

Büdcə prosesini tənzimləyən əsas normativ-hüquqi sənədlər

Bu normativ aktlar toplusu büdcə prosesinin əsas prinsiplərini, dövlət və icmal büdcələrin tərtibi və icrası prosesində müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən orqanları büdcədənkenar dövlət fondları, digər təşkilatlar arasında qarşılıqlı münasibətlərin əsas istiqamətlərini özündə birləşdirir.

• Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

• "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

• Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi

• "Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları (Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin Qərarı)

• müvafiq il üçün büdcə layihəsinin tərtibi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı

• müvafiq il üçün dövlət büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu və onun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

• müvafiq il üçün dövlət büdcəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sərəncamı

• müvafiq il üçün sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu və onun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

• müvafiq il üçün işsizlikdən sığorta Fondunun büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

• müvafiq il üçün Dövlət Neft Fondunun büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

• Azərbaycan Respublikasında büdcədənkenar vəsaitlərin formalaşdırılması, istifadə edilməsi, uçota alınması və hesabatın təqdim olunması qaydaları

Ümumiyyətlə götürdükdə, büdcə prosesi beş mərhələni özündə birləşdirir:

Büdcə layihəsinin tərtibi

Büdcə layihəsinin təsdiqi

Büdcənin icrası

Büdcənin icrasına dair hesabat

Büdcənin icrasına cari və sonradan nəzarət

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesi “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Hər il yanvar ayının 3-cü ongünlüyündə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı və ya sərəncamı ilə növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesinə başlanılır. Bu sənəddə dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesində iştirak edən aidiyyəti orqanlara, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə, rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanlarına və digər dövlət orqanlarına müvafiq tapşırıqlar verilir.

Bundan sonra Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarını dəqiqləşdirir. Bu proqnozların əsasında Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət və icmal büdcələrin ilkin ortamüddətli proqnozunu tərtib edir.

Hazırlanmış sənədlər öz səlahiyyətlərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti il üzrə dövlət büdcəsinin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcə göstəricilərinin tərtibinə dair təlimat məktubu hazırlanır və may ayının 1-nə kimi büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlara göndərilir. Bu təlimat məktubunda aidiyyəti məlumatlarla yanaşı, təşkilatlar və hər bölmə üzrə xərclərin yuxarı həddinə, cari xərclərə dair təsdiq olunmuş normalara, formalara, ətraflı büdcə təklifinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsi üçün

yardımcı sənədlər daxil olmaqla gəlirlərin və xərclərin təhlil ə (qiymətləndirilməsinə) dair məlumatlar da yer tapır.

Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar və Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar təlimat məktubuna uyğun olaraq hazırlanmış büdcə layihəsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edirlər.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən cari il altı ayının faktiki nəticələri nəzərə alınmaqla növbəti il üzrə və ortamüddətli makroiqtisadi göstəricilər, habelə sosial, iqtisadi və investisiya proqramları dəqiqləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqləşdirilmiş proqnozuna və hazırlanmış proqramlara əsasən dövlət büdcəsinin layihəsində gəlirləri və xərcləri yenidən hesablayır. Dəqiqləşdirilmiş göstəricilər dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlarla razılaşdırılır və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti öz növbəsində növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi, sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri və "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilən digər sənədləri Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsi əlavə edilmiş digər sənədlərlə birlikdə (büdcə zərfi) cari il oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin müzakirəsinə təqdim edilir.

Müvafiq büdcə zərfinə daxil olan növbəti il üçün "Dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə daxil olduğu tarixdən 10 gün ərzində mətbuatda dərc olunmalıdır.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisdə cari il dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq qanunla təsdiq olunmalıdır.

Təsdiq olunmuş dövlət büdcəsinin göstəriciləri, gəlir və xərclərin bölgüsü Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən bir ay müddətinə büdcə və büdcədən maliyyə yardımı alan təşkilatlara çatdırılır.

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi və təsdiqi qrafiki (təqvim)

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
Dövlət büdcəsi layihəsinin tərtibinə başlanılması barədə qərarın qəbulu	Nazirlər Kabineti	Yanvar ayının 3-cü on günlüyü
Ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarının dəqiqləşdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Fevral ayı
Ortamüddətli dövlət və icmal büdcələrin ilkin proqnozunun tərtibi	Maliyyə Nazirliyi	Mart ayı
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin tərtibi	İqtisadiyyat Nazirliyi	
Dövlət büdcəsinin ilkin layihəsinin (büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri, büdcə	Maliyyə Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
təsnifatının bölmələri səviyyəsində gəlir və xərclərin yuxarı həddi, dövlət borcları, prioritet xərclər, növbəti il və sonrakı üç il üçün icmal büdcə proqnozu ilə birlikdə) Nazirlər Kabinetinə təqdimi		
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin Nazirlər Kabinetinə təqdimi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək
Büdcə layihəsinin tərtibi ilə bağlı təlimat məktubunun təşkilatlara göndərilməsi	Maliyyə Nazirliyi	May ayının 1-dək
Büdcə layihələrinin Maliyyə Nazirliyinə təqdim olunması	Büdcə prosesində iştirak edən təşkilatlar	İyul ayının 1-dək
Büdcə layihələri üzrə Maliyyə Nazirliyində müzakirələr		İyul-avqust ayları
Dövlət büdcəsi layihəsinin Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim olunması	Maliyyə Nazirliyi	Sentyabr ayının 15-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim olunması	Nazirlər Kabineti	Sentyabr ayının 25-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisə təqdim olunması	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti	Oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq
Dövlət büdcəsi haqqında Qanunun təsdiqi	Milli Məclis	Dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq

5. 2019-cu il üçün dövlət büdcəsinin zərfi haqqında icmal məlumat

2019-cu il üçün büdcə zərfi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunan sənədlər toplusudur. Bu zərf aşağıdakı sənədləri özündə birləşdirmişdir:

- “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi və Qanun layihəsinə dair izahat;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il üçün büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlir və xərclərinin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının paraqrafları səviyyəsində layihəsi;
- 2018-ci il 1 iyul tarixinə Azərbaycan Respublikasının dövlət borcları və dövlət zəmanəti ilə digər öhdəliklərinə dair məlumat;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il icmal büdcəsinin funksional və iqtisadi təsnifatlarına uyğun olaraq paraqraflar səviyyəsində layihəsi;
- 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Investisiya Proqramının əsas istiqamətləri;

- 2019-2022-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisi üzrə toplu maliyyə balansı;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi gəlirlərinin və xərclərinin 2017-ci il dövlət büdcəsinin faktiki icrası və 2018-ci il dövlət büdcəsinin gözlənilən nəticələri ilə, habelə gəlirlərin təsnifatı üzrə, xərclərin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının paraqrafları səviyyəsində müqayisəsi;
- Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il icmal büdcəsinin gözlənilən icrasına dair məlumat;
- Azərbaycan Respublikasının 2017-2018-ci illər üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar əməliyyatlarına dair icmal hesabat;
- Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsi kəsirinin faktiki və 2018-ci il gözlənilən maliyyələşdirmə mənbələri barədə hesabat;
- 2018-ci il səkkiz ayında Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin icrasına dair arayış;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsi üzrə gəlir və xərclərin funksional təsnifat səviyyəsində göstəriciləri və kəsiri;
- Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il və sonrakı üç il üçün icmal büdcəsinin layihəsi;
- “Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün yaşayış minimumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “İşsizlikdən sosial müdafiə fondunun 2019-cu il büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Gömrük tarifi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Dövlət sosial sığorta sistemində fərdi uçot haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 18 fevral tarixli 250-IQ nömrəli Qanununun ləğv edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 19 may tarixli 894 nömrəli Fərmanının 2.2.1-ci bəndinin icrası olaraq özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulan dövlət əmlakının siyahısı.

5.1. 2018-ci gözlənilən və 2019-cu illər üzrə makroiqtisadi proqnozlar

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri hazırlanarkən qlobal iqtisadiyyatda gedən son meyllərin təhlili aparılmış, onların ölkənin makroiqtisadi göstəricilərinə, o cümlədən icmal və dövlət büdcələrinin əsas parametrlərinə ehtimal olunan təsirləri qiymətləndirilmişdir.

Dünya iqtisadiyyatında 2018-ci ilin ilk 10 ayında müşahidə olunan artım sürətinə uyğun olaraq Beynəlxalq Valyuta Fondu qlobal iqtisadiyyat üçün 2018-2019-cu illərdə iqtisadi artım proqnozunu 3,7 faiz səviyyəsində nəzərdə tutmuşdur. Bununla yanaşı, ayrı-ayrı ölkələrdə müşahidə olunan iqtisadi artım sürətindəki qeyri-bərabərlik ortamüddətli dövrdə dünyada iqtisadi artımı yavaşladacaq riskləri şərtləndirir.

İnkişaf etmiş ölkələrdə makroiqtisadi vəziyyət ümumilikdə yaxşı görünə də, bu qrupa daxil olan ölkələr arasında fərqli dinamika müşahidə olunmaqdadır. Belə ki, cari ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında (ABŞ) dövlət sektoru ilə yanaşı, özəl sektorda da tələbin güclü olması iqtisadi artımın sürətlənməsinə səbəb olmuşdur. Digər tərəfdən, Avrozonada və Yaponiyada iqtisadi durumdakı yavaşlamalar beynəlxalq təşkilatlara cari il üçün iqtisadi artım proqnozlarının daha aşağı salınmasına rəvac vermişdir.

Oxşar mənzərə inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında da müşahidə olunmuşdur. ABŞ-da faiz dərəcələrinin, neft qiymətlərinin və dolların dəyərinin artması, həmçinin qlobal ticarət münasibətlərində və geosiyasi məsələlərdə yaşanan mübahisələr bu qrupa daxil olan ölkələrin iqtisadiyyatlarına neqativ təsir göstərmişdir.

Qlobal faiz dərəcələrinin dinamikası inkişaf etməkdə olan ölkələrin iqtisadiyyatı üçün əhəmiyyət kəsb edən göstəricilər sırasında qalmaqda davam edir. ABŞ-ın Federal Ehtiyatlar Sisteminin (FES) 2018-ci ilin iyun ayında hədəf faiz dərəcələrini növbəti dəfə artırması və Avropa Mərkəzi Bankının aşağı faiz dərəcələrini 2019-cu ilin ortalarında dəyişməz olaraq saxlaması, inkişaf etməkdə olan ölkələrə investisiya yatırımlarının azalmasına, həmin ölkələrdə borc yükünün artmasına və bir sıra hallarda yerli valyutanın dəyərsizləşməsinə gətirib çıxara bilər.

2018-ci ildə neft qiymətlərində müşahidə olunan artım nəticəsində brend markalı xam neftin bir barelinin qiyməti 2018-ci ilin 10 ayında 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə orta hesabla 35 faiz artmışdır. Beynəlxalq Valyuta Fondunun proqnozlarına əsasən, 2019-cu il üçün brend markalı neftin bir barel üçün orta illik qiyməti 72,3 dollar proqnozlaşdırılır. Dünya Bankı isə daha optimist proqnoz verərək, gələn il üçün xam neftin bir barelinin qiymətinin 74 dollar ətrafında dəyişəcəyini bildirir.

Son zamanlar dünya iqtisadiyyatının ticarət münasibətlərində yaşanan mübahisələr, o cümlədən ABŞ ilə Avropa İttifaqı, Kanada və Çin Xalq Respublikası arasında müxtəlif məhsullar üzrə gömrük rüsumlarının qarşılıqlı şəkildə artırılması, habelə Rusiya və İrana tətbiq edilən ticarət sanksiyaları nəticəsində ticarət bazarında yaranan gərginliklər qlobal iqtisadi artımın qarşısında əhəmiyyətli risklərdən biri kimi dayanır. Qeyd etmək lazımdır ki, bu risklərin Azərbaycanın regiondakı əsas ticarət tərəfdaşı olan ölkələrin iqtisadiyyatlarında reallaşması və həmin ölkələrdə makroiqtisadi təhdidlərin aktuallaşması artıq müşahidə olunmaqdadır. Belə ki, cari ilin 8 ayı ərzində rus rublunun məzənnəsi 19,4 faiz, İran rialının məzənnəsi 16,5 faiz, türk lirasının məzənnəsi isə 73,9 faiz ucuzlaşmışdır. Rublun ucuzlaşması Avrasiya İqtisadi Birliyi ölkələrinin iqtisadiyyatlarına da təsir göstərmiş, Qazaxıstan və Belarusiya Respublikalarında məzənnəyə təzyiqləri artırmışdır. Nəticədə qazax tengəsi 9,4 faiz, belarus rublu isə 5,1 faiz ucuzlaşmışdır.

Beləliklə, dünya iqtisadiyyatında gedən proseslər Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün həm müsbət və həm də mənfi təsir imkanlarına malik çağırışlarla səciyyələnən xarici mühiti formalaşdırır.

Neftin qiyməti ilə bağlı müəyən sabitləşmə proseslərinin davam etməsi ölkənin maliyyə resurslarının və valyuta ehtiyatlarının artmasına şərait yaratmaqla, makroiqtisadi sabitliyin davam etdirilməsi kursuna müsbət təsir göstərsə də, qonşu ölkələr və əsas ticarət tərəfdaşlarında məzənnələrin ucuzlaşması Azərbaycan manatının effektiv məzənnəsinin dəyərlənməsinə olan təzyiqləri artırmaqdadır. Bu isə, bir tərəfdən yerli istehsalçıların ixrac rəqabətliliyinin azalması, digər tərəfdən isə idxalın artım risklərini aktuallaşdırır. Eyni zamanda, dünyanın əsas ehtiyat xarici valyuta emitentləri tərəfindən pul siyasətinin təcridən sərtləşdirilməsinin Azərbaycan iqtisadiyyatına müəyyən mənfi təsir (xarici borca xidmət və borclanma xərclərinin artması) göstərmə riskləri olsa da, bu təsirin reallaşma potensialı daha çox orta və uzunmüddətli perspektivdə və məhdud miqyasda ehtimal olunur.

Bütövlükdə, xarici mühitdə qeyd edilən makroiqtisadi təhdidlərin ölkə iqtisadiyyatına sirayət etməsinin qarşısının alınması 2019-cu ildə həyata keçiriləcək monetar və fiskal siyasətin əsas prioritetlərindən biri kimi gündəlikdə duracaqdır.

2018-ci ilin 10 ayında ölkədə 65,2 milyard manat dəyərində ümumi daxili məhsul istehsal edilmişdir. Ümumi daxili məhsulda qeyri-neft sektoru üzrə istehsal edilmiş əlavə dəyər ötən il eyni dövrünün göstəriciləri ilə müqayisədə 1,0 faiz çox olmuş, onun ümumi daxili məhsulda xüsusi çəkisi 57,0 faiz təşkil etmişdir.

2018-ci ilin ilk 10 ayında ölkə üzrə xarici ticarət dövriyyəsi 25,2 milyard ABŞ dolları, o cümlədən idxal əməliyyatlarının həcmi 9,2 milyard ABŞ dolları, ixrac əməliyyatlarının həcmi isə 16,0 milyard ABŞ dolları olmuş, xarici ticarətdə 6,8 milyard ABŞ dolları məbləğində müsbət saldo qeydə alınmışdır.

Dövlətin valyuta ehtiyatlarından qənaətlə istifadə edilməsi, ixrac üzrə xarici ticarət dövriyyəsinə ölkəyə valyuta axınının artması və digər fiskal və monetar tədbirlərin keçirilməsi hesabına 2018-ci ilin əvvəlinə nisbətən 10 ayda ölkənin valyuta ehtiyatları 3,3 milyard ABŞ dolları artaraq 44,9 milyard ABŞ dollarına çatmışdır.

İqtisadiyyatda baş verən müsbət dinamika dövlət büdcəsinin icra göstəricilərində də müşahidə olunmuşdur.

Belə ki, operativ məlumat əsasında 2018-ci ilin on ayında dövlət büdcəsinin mədəxil proqnozu 18113,0 milyon manata qarşı 18196,9 milyon manat və ya 100,5 faiz icra olunmuşdur ki, bu da 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4639,8 milyon manat və ya 34,2 faiz çoxdur.

Cari il on ayı ərzində dövlət büdcəsinin xərcləri proqnoza nisbətən 97,6 faiz və ya 17769,9 milyon manat, 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3619,6 milyon manat və ya 25,6 faiz çox icra olunmuşdur.

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsi xərclərinin 33,6 faizi və ya 5968,0 milyon manatı sosialyönlü xərclərin (əməyin ödənişi fondu, təqaüd və sosial müavinətlər, dərman və ərzaq xərcləri) maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir ki, bu da 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 466,4 milyon manat və ya 8,5 faiz çoxdur.

Bu dövrdə nəzərdə tutulan bütün sosial proqramların və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən 2019-cu il və sonrakı üç il üzrə hazırlanmış ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəricilərinə əsasən 2019-cu ildə ölkədə ÜDM-in real iqtisadi artımı 3,6 faiz olmaqla 82,0 milyard manat təşkil edəcəkdir.

Qeyri-neft sektorunda ÜDM-in real ifadədə 3,9 faiz artaraq 50,4 milyard manat olacağı proqnozlaşdırılır. Qeyri-neft sektorun ÜDM-də payı 61,5 faiz həcmində nəzərdə tutulur.

2019-cu ildə əsas kapitala yönəldiləcək investisiyaların həcmi 17,9 milyard manat proqnozlaşdırılır ki, bunun da 58,1 faizi daxili investisiyaların, 41,9 faizi isə xarici investisiyaların payına düşür.

Ümumi investisiyaların 9,6 milyard manatının qeyri-neft sektoruna, 8,3 milyard manatının isə neft sektoruna yönəldilməsi nəzərdə tutulur. 2019-cu ildə qeyri-dövlət investisiyalarının həcmi 8,9 milyard manat olmaqla, ümumi investisiyaların 49,7 faizini, dövlət investisiyalarının həcmi isə 9,0 milyard manat olmaqla, ümumi investisiyaların 50,3 faizini təşkil edəcəyi proqnozlaşdırılır.

2019-cu ildə ortaaylıq əməkhaqqının 2018-ci illə müqayisədə real ifadədə 10,7 faiz artaraq 641,7 manat olacağı proqnozlaşdırılır.

5.2. 2019-cu il üzrə büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri

Ümumi müddəalar

2019-cu il üçün müəyyən edilən büdcə-vergi siyasəti dayanıqlı iqtisadi artımın təmin edilməsi məqsədi ilə “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.5-ci maddəsinə əsasən və ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarına, Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələri və müvafiq dövlət proqramlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Büdcə-vergi siyasəti hazırlanarkən fiskal siyasətdən optimal nəticə əldə etmək üçün dövlət büdcəsinin xərclərinin və gəlirlərinin səviyyəsinin (vergi dərəcələrinin) iqtisadi aktivliyə, biznes tsikllərində dəyişikliklərə təsiri, həmçinin ölkənin maliyyə resursları, iqtisadiyyatın mövcud vəziyyəti və onun perspektiv inkişaf dinamikası nəzərə alınmışdır.

Ənənəvi olaraq, dövlət maliyyəsinin idarə olunmasının aşağıdakı prinsiplərinə üstünlük verilmişdir:

- büdcənin sabitliyi və uzunmüddətli dayanıqlığı;
- ortamüddətli maliyyə proqnozlaşdırılması;
- şəffaflıq;
- effektivlik və səmərəlilik;
- maliyyə nəzarəti, hesabatlılıq və monitoring;

Azərbaycan Respublikasının büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri

- ✓ Büdcənin sabitliyi və uzunmüddətli dayanıqlığını təmin etmək məqsədilə 2019-cu ildən etibarən yeni büdcə qaydasının tətbiqi, 2019-cu il və sonrakı illərdə icmal büdcənin xərclərinin yuxarı həddinin cari il təsdiq olunmuş icmal büdcə xərclərinin 103 faizindən çox olmamaqla xərclənə bilən neft gəlirləri ilə qeyri-neft və digər daxilolmaların proqnozunun cəminə əsasən müəyyən edilməsi;
- ✓ ortamüddətli dövrdə icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula (ÜDM) nisbətini azaldılması;
- ✓ ortamüddətli maliyyə proqnozlaşdırılmasına keçidi təmin etmək məqsədilə 2019-cu ildən etibarən ölkənin müəyyən edilmiş iqtisadi və sosial inkişaf hədəflərini özündə əks etdirən ortamüddətli xərclər çərçivəsinin hazırlanmasına başlanılması;
- ✓ dövlət vəsaitindən səmərəli istifadəni, büdcə xərclərinin strukturunun təkmilləşdirilməsini və xərclərin şəffaflığının artırılmasını təmin etmək məqsədilə 2019-cu ildən etibarən qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq təkmilləşdirilmiş yeni büdcə təsnifatının tətbiqinə başlanılması;

- ✓ dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan bütün sosial öhdəliklər, əsas dövlət proqramları, təhsil, səhiyyə, sosial, mədəniyyət, idman və fiziki infrastruktur layihələri üçün maliyyə təminatının yaradılması;
- ✓ məşğulluğun səviyyəsinin yüksəldilməsi və əhalinin aztəminatlı təbəqələrinin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi;
- ✓ ölkənin milli təhlükəsizliyinin və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi;
- ✓ dövlətin borc yükünün və ona xidmət xərclərinin optimallaşdırılması.

Gəlirlər üzrə:

- ✓ neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində qeyri-rəsmi məşğulluğun azaldılması, iş yerlərinin "kölgədən çıxması" və müvafiq olaraq ödənilən əməkhaqlarının şəffaflaşdırılması məqsədilə muzzdlu işdən aylıq gəlir vergisinə güzəştin müəyyən edilməsi və məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə yükün işəgötürən və işçi üzərinə düşən nisbətlərinin tənzimlənməsi, habelə sosial sığorta və işsizlikdən sığorta haqlarının vaxtında və tam həcmdə hesablanmasına və ödənilməsinə nəzarətin vergi orqanları tərəfindən həyata keçirilməsi;
- ✓ qeyri-neft sektorunun inkişafı və sahibkarlıq fəaliyyətinin dəstəklənməsi məqsədilə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara tətbiq olunan vergi güzəştlərinin daha 5 il müddətinə uzadılması;
- ✓ ölkə üzrə vahid sadələşdirilmiş vergi dərəcəsinin tətbiq edilməsi (2 faiz);
- ✓ əlavə dəyər vergisinə cəlb olunan dövriyyənin tədricən genişləndirilməsi (topdansatış ticarət, lisenziya tələb olunan fəaliyyətləri, işçi sayı 10 nəfərdən çox olan istehsal fəaliyyəti və s.) və bu sahədə mövcud olan vergi güzəştlərinin azaldılması istiqamətində müvafiq tədbirlərin görülməsi;
- ✓ nağdsız əməliyyatların stimullaşdırılması məqsədilə pərakəndə ticarət və ictimai iaşədə nağdsız ödənişlər üzrə (POS-terminal vasitəsilə) sahibkarlıq subyektlərinə müddətli vergi güzəştlərinin verilməsi, pərakəndə ticarətdə real dövriyyənin müəyyən olunmasında istehlakçıların (fiziki şəxslərin) iştirakını təmin etmək üçün neft və qaz məhsulları istisna olmaqla, alınan mallara görə ödənilmiş əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) müəyyən hissəsinin istehlakçılara geri qaytarılması prinsiplərinin tətbiqi;
- ✓ aksizli malların siyahısının genişlənməsi, aksizli mallara aksiz dərəcələrinin artırılması;
- ✓ vergi və gömrük sahəsində qüvvədə olan və təklif olunan güzəştlərə və azadolmalara dair mərkəzləşdirilmiş reyestrin aparılması, həmin güzəştlərin dövlət büdcəsinə təsiri baxımından səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi mexanizminin hazırlanması;
- ✓ "kölgə iqtisadiyyatı"nın azaldılması və iqtisadiyyatın şəffaflaşdırılması məqsədilə malların sənədsiz dövriyyəsinə, vergidən azad olan gəlirlərin uçotunun təşkilinə və vergi ödəyicilərinin uçot məlumatlarının dürüştəşdirilməsinə vergi nəzarəti tədbirlərinin artırılması;
- ✓ maliyyə nəzarəti sahəsində uçotun şəffaflaşdırılması, qeyri-neft məhsullarının ixracı üzrə prosedurların sadələşdirilməsi və bu istiqamətdə dövlətin fiskal siyasətini həyata keçirən orqanların fəaliyyətinin səmərəli şəkildə əlaqələndirilməsi məqsədilə idxal-ixrac əməliyyatlarına nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi.

Xərclər üzrə:

- ✓ Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrinin, dövlət proqram və tədbirlərinin ortamüddətli büdcə xərcləri ilə

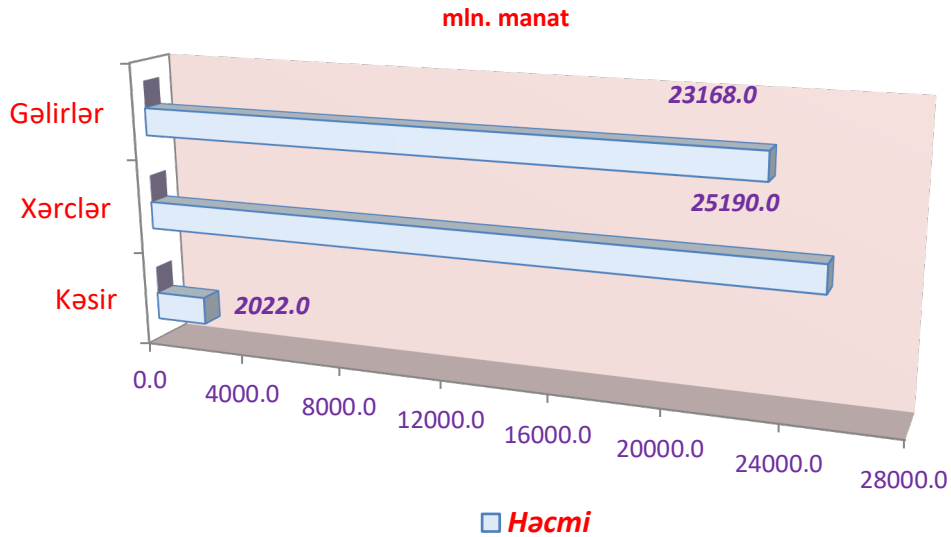
- uzlaşdırılması, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş dövlət proqramlarının və tədbirlərinin maliyyələşdirilməsinin davam etdirilməsi;
- ✓ strateji inkişaf məqsədlərinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş xərc prioritetləri üzrə ortamüddətli büdcə planlaşdırılmasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
 - ✓ makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədilə büdcə xərclərinin pul proqramının parametrlərinə uyğun həddə tənzimlənməsi;
 - ✓ sosial siyasəti davam etdirməklə, dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan bütün sosial öhdəliklər, təhsil, səhiyyə, sosial, mədəniyyət, idman və sosial tədbirlər üçün maliyyə təminatının yaradılması;
 - ✓ ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün maliyyə təminatının yaradılması;
 - ✓ ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, əhalinin əsas ərzaq məhsulları ilə özünütəminatın mərhələli həlli üçün kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinin inkişaf etdirilməsi, kənd təsərrüfatına dövlət qayğısının və bu sahəyə birbaşa subsidiyaların artırılması, kənd təsərrüfatı məhsullarının emalını təmin edən müəssisələrin yaradılması üçün investisiya mənbələrinin genişləndirilməsi;
 - ✓ dövlət sektorunda xərclərin səmərəliliyinin daha da artırılması və dövlət idarəetmə orqanlarının strukturunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
 - ✓ ölkədə infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə birgə maliyyələşdirmənin davam etdirilməsi.

Büdcə kəsiri üzrə:

- ✓ dövlət və icmal büdcə kəsirlərinin idarə olunan səviyyədə saxlanılmasına nail olunması, ortamüddətli perspektivdə qeyri-neft icmal büdcənin baza kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula nisbətinin makroiqtisadi sabitlik və maliyyə dayanıqlığı məqsədlərinə cavab verən həddə çatdırılması;
- ✓ dövlət büdcəsi kəsirinin tədricən azaldılması siyasətinin davam etdirilməsi və bu kəsirin iqtisadiyyatın stimullaşdırılması həddində saxlanılması;
- ✓ büdcə kəsirinin inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına maliyyələşdirilməsi, dövlət və icmal büdcə kəsirinin maliyyələşdirilməsi sahəsində dayanıqlı makroiqtisadi çərçivənin parametrlərinə riayət etməklə pul-kredit və büdcə-vergi siyasətləri arasında əlaqələndirmənin daha da gücləndirilməsi.

5.3. 2019-cu il üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri 23168,0 milyon manat, xərcləri 25190,0 milyon manat, kəsiri 2022,0 milyon manat məbləğində təsdiq olunmuşdur.

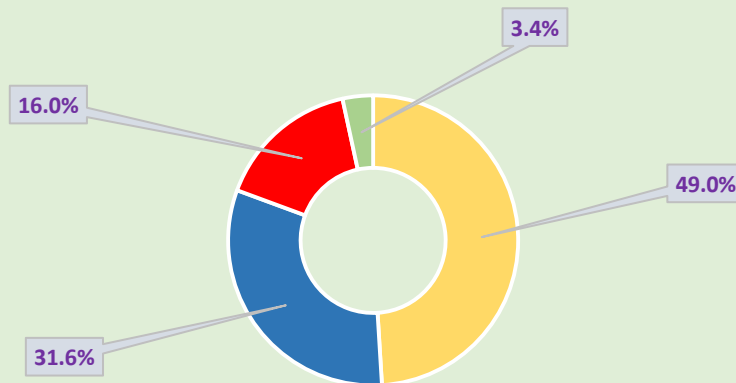

5.4. 2019-cu il üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri

2019-cu ildə dövlət büdcəsi gəlirləri 23168,0 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2018-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 1019,0 milyon manat və ya 4,6 faiz, 2017-ci ilin icrası ilə müqayisədə isə 6651,3 və ya 40,3 faiz çoxdur.

2019-cu il üzrə qeyri-neft gəlirlərinin dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi 40,9 faiz olmaqla 9467,7 milyon manat proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2018-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 664,7 milyon manat və ya 7,6 faiz, 2017-ci ilin icrası ilə müqayisədə isə 835,0 milyon manat və ya 9,7 faiz çoxdur.

Dövlət büdcəsi gəlirlərinin strukturu, faizlə

- Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu
- Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi
- Azərbaycan Respublikasının Dövlət Kömrük Komitəsi
- Sair gəlirlər

Vergilər Nazirliyi üzrə 7316,0 milyon manat vəsaitin yığılması nəzərdə tutulur.

Həmin məbləğin 4980,0 milyon manatı və ya 68,1 faizi qeyri-neft sektorunun, 2336,0 milyon manatı və ya 31,9 faizi isə neft sektorunun payına düşür.

Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə toplanacaq vergi və rüsumlar üzrə daxilolmanın 3702,0 milyon manat olacağı nəzərdə tutulur ki, bu da 2018-ci ilin proqnozundan 512,0 milyon manat və ya 16,1 faiz, 2017-ci ilin faktı ilə müqayisədə isə 1093,2 milyon manat və ya 41,9 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertlər 11364,3 milyon manat nəzərdə tutulur.

Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən 626,6 milyon manat, digər mənbələrdən isə 159,1 milyon manat vəsaitin dövlət büdcəsinə daxil olması nəzərdə tutulur.

Bəzi tədiyyə növləri üzrə gəlirlər və onların 2019-cu ilin dövlət büdcəsinin ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi

	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi - 880,0 mln. manat, 3,8 faiz
	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi - 2670,4 mln. manat, 11,5 faiz
	Əlavə dəyər vergisi - 4194,0 mln. manat, 18,1 faiz
	Aksizlər - 982,0 mln. manat, 4,2 faiz
	Gömrük rüsumları - 900,0 mln. manat, 3,9 faiz
	Dövlət Neft Fondundan daxilolmalar - 11364,3 mln. manat, 49,1 faiz
	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar - 626,6 mln. manat, 2,7 faiz
	Digər daxilolmalar - 1550,7 mln. manat, 6,7 faiz

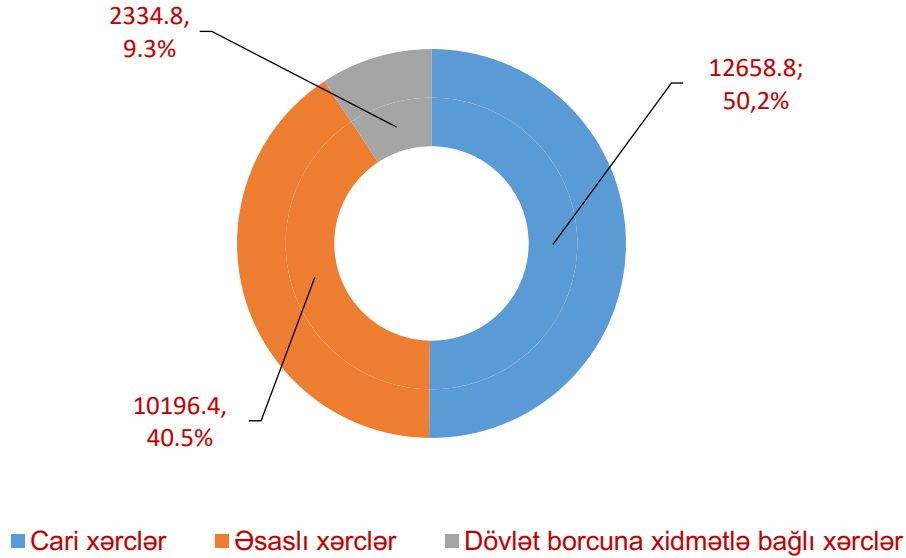
5.5. 2019-cu il üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri

2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri 25190,0 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2018-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 2090,0 milyon manat və ya 9,0 faiz çoxdur.

2019-cu il dövlət büdcəsinin xərclərinin strukturuna daxil olan cari xərclərə 12658,8 milyon manat və ya ümumi xərclərin 50,2 faizi, əsaslı xərclərə 10196,4 milyon manat və ya ümumi xərclərin 40,5 faizi həcmində, dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərə isə 2334,8 milyon manat və ya ümumi xərclərin 9,3 faizi həcmində vəsait yönəldiləcəkdir.

Belə ki, 2019-cu ilin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində keçən illə müqayisədə cari xərclərin xüsusi çəkisi 1,2 faiz-bənd artmış, əsaslı xərclərin xüsusi çəkisi 0,7 faiz dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərin xüsusi çəkisi 0,5 faiz azalmışdır.

2019-cu ilin dövlət büdcəsi xərclərinin strukturu

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq 2019-cu il üçün dövlət büdcəsi xərclərindən əməyin ödənişinə 4762,8 milyon manat, malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınmasına 3727,9 milyon manat, faizlər üzrə ödənişlərə 754,5 milyon manat, subsidiyalar və cari transfertlər 1477,3 milyon manat, qrantlar və digər ödənişlərə 73,6 milyon manat, təqaüd və sosial müavinətlərə 2514,4 milyon manat, digər xərclərə (icarə və maddəli xidmətlər, mənzil fondunun, müxtəlif təyinatlı obyektlərin və yolların əsaslı təmiri, bank xərcləri, ehtiyat fondları, sair müxtəlif xərclər) 1924,7 milyon manat, qeyri-maliyyə aktivlərinin alınmasına (əsas vəsaitlərin alınması və tikilməsi, dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu) 8381,1 milyon manat və öhdəliklər üzrə maliyyə əməliyyatlarına 1573,7 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

2019-cu il üçün dövlət büdcəsinin xərclərində sosial yönümlü xərclərin xüsusi çəkisi 31,4 faiz səviyyəsində olacaqdır ki, bu da 2018-ci illə müqayisədə 795,3 milyon manat və ya 11,2 faiz artaraq 7917,8 milyon manat təşkil edəcəkdir (büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatına uyğun olaraq əməyin ödənişi, pensiya və müavinətlər, dərman, sarğı ləvazimatları və materiallarının, ərzaq məhsullarının alınması üzrə xərclərin cəmi).

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elm, müdafiə, təhlükəsizlik, hüquq-mühafizə, təhsil, səhiyyə, sosial təminat, mədəniyyət, gənclər və idman, kənd təsərrüfatı, meliorasiya və su təsərrüfatı, ətraf mühitin mühafizəsi, hidrometeorologiya və balıqçılıq, sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar, nəqliyyat və rabitə, iqtisadi fəaliyyət sahələrində, habelə dövlət orqanlarında və bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqlarının 2018-ci ildə orta hesabla 10 faiz artırılması nəticəsində 2019-cu il dövlət büdcəsində əməyin ödənişi və digər sosial ödənişlər üzrə xərclərə əlavə olaraq 620,0 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

2019-cu ildə ali, orta ixtisas və ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri və şagirdlərinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistrantlarının və doktorantlarının təqaüdlərinin məbləği, Azərbaycan Respublikası ali məktəb tələbələri üçün Prezident təqaüdünün məbləği, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün və fəxri adlara görə təqaüdün məbləğləri artırılmaqla, 189,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılır.

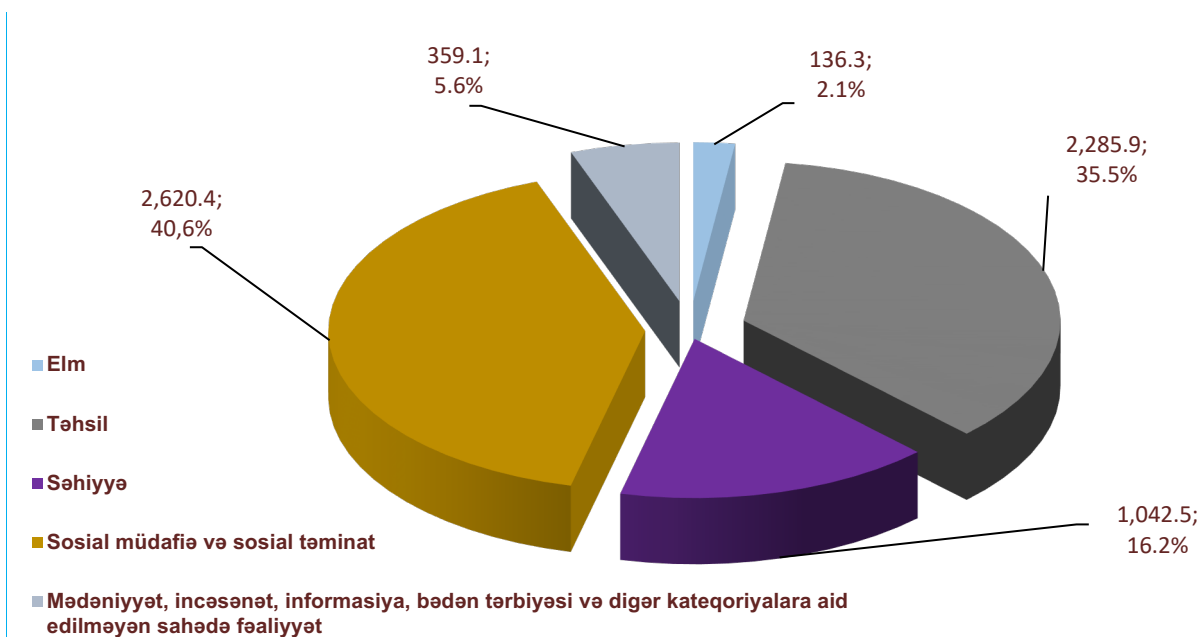
Yuxarıda qeyd olunan sosialyönlü xərclərlə yanaşı, əhaliyə bilavasitə xidmət göstərən bir sıra dövlət müəssisələrinə və tədbirlərə (Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi, vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri və sosial ipoteka üzrə - 162,0 milyon manat, kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər (20 il və daha çox xidmət etmiş, işləyən və ehtiyatda olan hərbi qulluqçuların mənzillə təmin olunması və onlara pul kompensasiyanın verilməsi ilə bağlı xərclər) üzrə - 30,0 milyon manat, kirayəyə götürülmüş yaşayış sahəsinə görə yaşayış yeri olmayan hərbi qulluqçulara (ehtiyatda və istifadədə olan hərbi qulluqçular nəzərə alınmaqla) ödənilən pul kompensasiyası üzrə - 19,8 milyon manat, “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üzrə - 45,0 milyon manat və “Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üzrə - 10,0 milyon manat) dövlət büdcəsindən maliyyə yardımı edilir.

Həmin xərclər də nəzərə alınmaqla dövlət büdcəsindən sosialyönlü xərclərə 8197,6 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir ki, bu da dövlət büdcəsinin xərclərinin 32,5 faizinə, cari xərclərin isə 64,7 faizinə bərabər olacaqdır.

Funksional istiqamətlərə uyğun olaraq 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri								
(mln. manatla)								
		2017-ci icra	2018-ci il proqnoz	2019-cu il proqnoz	2019-cu il proqnozunun 2018-ci il proqnozu ilə müqayisəsi		2019-cu il proqnozunun 2017-ci il icrası ilə müqayisəsi	
					fərq (+;-)	faiz	fərq (+;-)	faiz
	Xərclər cəmi	17 594,5	23 100,0	25 190,0	2 090,0	9,0	7 595,5	43,2
1	Ümumi dövlət xidmətləri	2 679,3	3 628,6	3 886,8	258,2	7,1	1 207,5	45,1
1.1	Elm xərcləri	109,8	128,1	136,3	8,2	6,4	26,5	24,1
1.2	Dövlətin daxili və xarici borclarının ödənilməsi ilə bağlı xərclər	1 513,6	2 262,8	2 334,8	72,0	3,2	821,2	54,3
2	Müdafiə	2 621,3	2 905,2	3 037,6	132,4	4,6	416,3	15,9
3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1 177,6	1 384,2	1 563,5	179,3	12,9	385,9	32,8
4	Təhsil	1 742,7	2 044,0	2 285,9	241,9	11,8	543,2	31,2
5	Səhiyyə	704,7	739,3	1 042,5	303,2	41,0	337,8	47,9
6	Sosial müdafiə və sosial təminat	2 350,2	2 343,0	2 620,4	277,3	11,8	270,2	11,5
7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	253,3	327,1	359,1	31,9	9,8	105,8	41,8

8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	300,2	458,6	362,3	-96,2	-21,0	62,1	20,7
9	Yanacaq və enerji xərcləri	3,5	18,0	7,8	-10,2	-56,7	4,3	122,9
10	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	506,2	755,3	874,2	118,9	15,7	368,0	72,7
11	Sənaye və tikinti xərcləri	2 707,4	5 104,4	6 430,7	1 326,3	26,0	3 723,3	137,5
11.1	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu	2 689,3	5 075,2	6 411,2	1 326,0	25,9	3 741,3	138,2
11.2	Digər xərclər	18,1	29,2	19,5	-9,7	-33,3	1,4	7,5
12	Nəqliyyat və rabitə	101,5	166,8	175,8	9,0	5,4	74,3	73,2
13	İqtisadi fəaliyyətlə bağlı sair xərclər	775,5	1 390,1	393,2	-996,9	-71,7	-382,3	-49,3
14	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1 671,1	1 835,3	2 150,3	267,0	17,2	479,2	28,7

2019-cu il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər üçün 6444,2 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2018-ci illə müqayisədə 862,7 milyon manat və ya 15,5 faiz çoxdur.

Bütövlükdə həmin sahələr üzrə nəzərdə tutulmuş xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 25,6 faiz təşkil edəcəkdir.

2019-cu il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət xərcləri üzrə məqsədli dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı üçün 973,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla yanaşı, publik hüquqi şəxs kimi fəaliyyət göstərən təşkilatlara (Dənizkənarı Bulvar İdarəsi, "İçərişəhər" Dövlət Tarix Memarlıq Qoruğu İdarəsi, Azərbaycan Respublikasının Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi, Bakı Nəqliyyat Agentliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin tabeliyində "Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu", Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi, Azərbaycan Dövlət İnformasiya (AZƏRTAC) Agentliyi, Tərcümə Mərkəzi, Gənclər Fondu, Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin tərkibində Respublika Talassemiya Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin tərkibində Bakı Sağlamlıq Mərkəzi, Azərbaycan Milli Antidoping Agentliyi, yeni yaradılan Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyində "Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi", Azərbaycan Respublikası Maliyyə Monitorinqi Xidməti) maliyyə yardımı (subsidiya) üçün 2019-cu ilin dövlət büdcəsində müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.1. Ümumi dövlət xidmətləri

"Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq növbəti ildə Ümumi dövlət xidmətlərinə 3886,8 milyon manat vəsait ayrılacaqdır ki, bu da dövlət büdcəsi xərclərinin 15,4 faizi deməkdir.

Ümumi dövlət xidmətləri bölməsi üzrə xərclərin istifadə istiqamətləri aşağıdakı kimidir.

	Məbləğ, milyon manatla	Dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi, faizlə
Ümumi dövlət xidmətləri	3 886,8	15,4
o cümlədən:		
qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının saxlanması	827,2	3,3
beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	191,5	0,7
Elm	136,3	0,5
başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti (ölkədə müxtəlif seçkilərin, referendumların keçirilməsi, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının saxlanması, seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi, statistika sistemində islahatların aparılması və s.)	90,9	0,4
dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər	2 334,8	9,3
yerli (bələdiyyə) büdcələrə verilən dotasiya	4,7	
yerli (bələdiyyə) büdcələrə verilən subvensiya	1,0	

Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	300,4	1,2
--	-------	-----

Ümumi dövlət xidmətləri bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Bu bölməyə aid olan "Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının saxlanması" köməkçi bölmədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin, nazirliklərin, dövlət komitələrinin, komissiyalarının, agentliklərin və digər dövlət hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri maliyyələşdirilir.

Beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri özündə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq fəaliyyəti ilə bağlı xərcləri, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının xaricdə fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının saxlanması, Azərbaycan Respublikasının üzv olduğu beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarının səhm kapitalında iştirakı ilə bağlı xərcləri, beynəlxalq ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı, ianə və digər ödənişləri birləşdirir.

Elm xərclərindən yeni biliklər əldə edilməklə Azərbaycanın iqtisadi, sosial və mədəni inkişafına xidmət edilməsi ilə bağlı elmi təşkilatlar tərəfindən həyata keçirilən işlərin ödənilməsi, elmi orqanların saxlanması həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasında elmi təşkilatlar, təhsil müəssisələri, digər müvafiq qurumlar və fiziki şəxslər tərəfindən təqdim olunmuş təbiət, texniki, humanitar və ictimai elmlər sahəsində dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən fundamental, tətbiqi və axtarış-innovasiya xarakterli elmi tədqiqat proqramları və layihələrini və digər elmi tədbirləri qrant şəklində ünvanlı maliyyələşdirmək, alimlərin elmi fəaliyyətini stimullaşdırmaq və onlara azad yaradıcılıq imkanı yaratmaq, habelə elm

müəssisələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsinə nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən tədbirləri həyata keçirmək yolu ilə Azərbaycanda elmi-texniki potensialı qorumaq və inkişaf etdirmək, iqtisadiyyatın inkişafında bu potensialdan səmərəli istifadə etmək, mühüm sosial problemlərin həllində elm və texnikanın rolunu yüksəltmək və dövlətin elmi informasiya və innovasiya ehtiyatlarını artırmaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fonduna 2019-cu ildə 4,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Ölkənin inkişafının müxtəlif istiqamətləri, o cümlədən geosiyasət, təhlükəsizlik, dövlət quruculuğu, regionların inkişafı, mövcud problemlərin həlli və digər mühüm sahələr üzrə elmi araşdırmaların nəticələrini və proqnoz-analitik xarakterli məlumatları hazırlamaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi üçün 2019-cu il dövlət büdcəsində 2,3 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Elm xərclərindən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində olan elmi-tədqiqat müəssisələri və tədbirlər maliyyələşdirilir.

2019-cu ildə Ümumi dövlət xidməti xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasına xərclərinin tənzimlənməsi üçün 300,4 milyon manat dotasiya nəzərdə tutulmuşdur.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının – bələdiyyələrin fəaliyyət göstərmələri üçün 2019-cu il dövlət büdcəsindən 4,7 milyon manat məbləğində dotasiya və 1,0 milyon manat subvensiya ayrılacaqdır.

5.5.2. Müdafiə xərcləri

Vahid büdcə təsnifatına əsasən “Müdafiə” bölməsi “Müdafiə qüvvələri”, “Milli təhlükəsizlik”, “Müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar” və “Digər kateqoriyalara aid edilməyənlər” köməkçi bölmələrindən ibarətdir.

Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün müdafiə xərclərinə 2019-cu il dövlət büdcəsi xərclərinin 12,1 faizi həcmində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bu sahələrə ayrılan vəsait ölkənin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsinə, dövlətin müdafiə və təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsinə, dövlət sərhədinin mühafizəsinə, kəşfiyyat, əks-kəşfiyyat fəaliyyəti, dövlət sirlərinin mühafizəsi, hərbi qulluqçuların sosial-hüquqi müdafiəsinə, ordunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə, hərbi-sənaye potensialının inkişaf etdirilməsinə və digər məqsədlərə yönəldiləcəkdir.

2019-cu il dövlət büdcəsində xaricdən mühüm strateji müdafiə sistemlərinin alınması və ordunun modernləşdirilməsi üçün də vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Müdafiə xərcləri bölməsindən Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Xarici Kəşfiyyat Xidməti, Müdafiə Sənayesi Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti maliyyələşdirilir.

5.5.3. Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq

2019-cu ildə Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq xərclərinə dövlət büdcəsi xərclərinin 6,2 fəzi həcmində vəsait ayrılması nəzərdə tutulur.

Bölmənin xərclərindən məhkəmə, prokurorluq, hüquq-mühafizə orqanlarının saxlanması və onların fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı xərclər aid edilir.

2019-cu il dövlət büdcəsindən Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq bölməsi üzrə ayrılacaq vəsait əsasən məhkəmə sistemində islahatların aparılması, məhkəmə və prokurorluq orqanlarının saxlanması, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cinayətlərin aşkarlanması, qabaqlanması, qarşısının alınması və açılması, fəvqəladə halların qarşısının alınması və nəticələrinin aradan qaldırılması, dövlət material ehtiyatları fondlarının yaradılması, qanuni qüvvə almış məhkəmə qərarlarına müvafiq olaraq vətəndaşların, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq idarələrin, müəssisələrin, təşkilatların pozulmuş hüquqlarının bərpa edilməsi, məhkumlara təyin edilmiş cəzanın çəkilməsini təmin edilməsi və bu kimi digər sahələrdə həyata keçirilən fəaliyyətlərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

Bölmənin xərclərindən Konstitusiya Məhkəməsi, Ali Məhkəmə, apellyasiya məhkəmələri, şəhər və rayon məhkəmələri, Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Fəvqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Baş İdarəsi, Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti, Baş Prokurorluq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın işçi qrupu, Əsir və İtkin Düşmüş, Girov Götürülmüş Vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi qrupu və digər orqanlar maliyyələşdirilir.

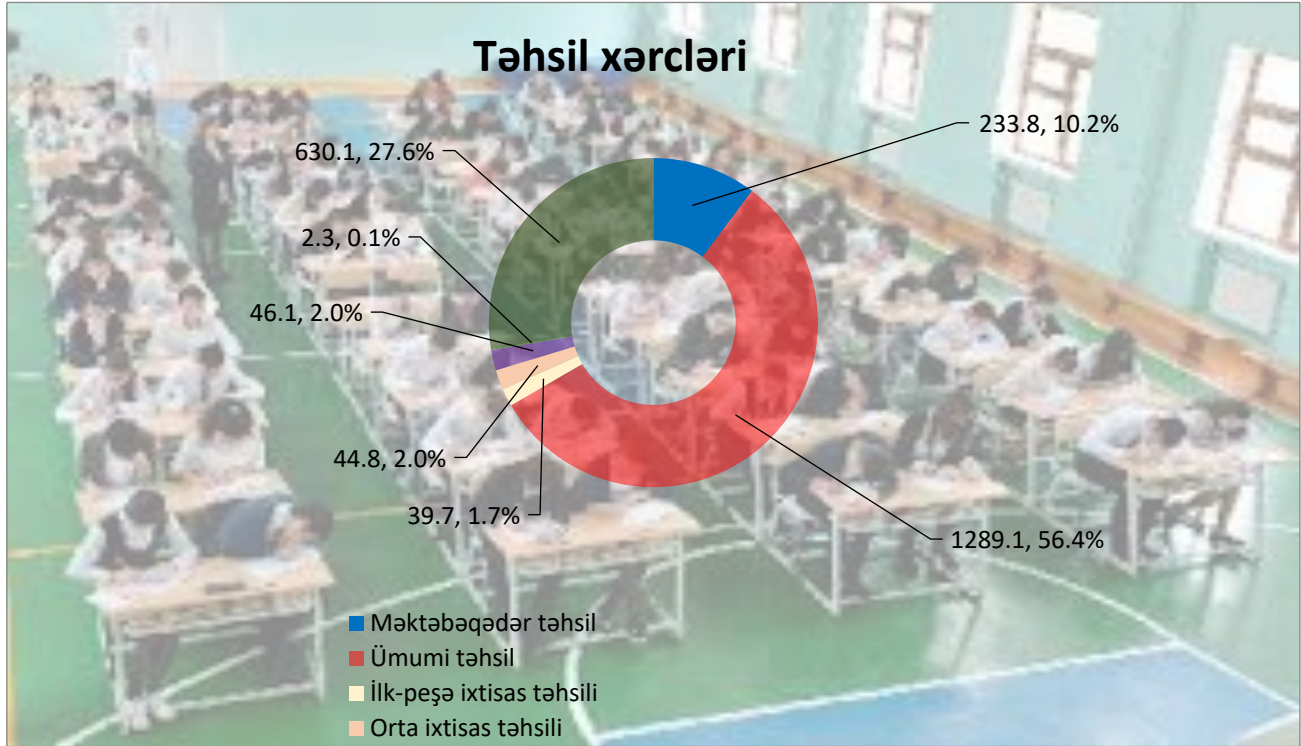
5.5.4. Təhsil xərcləri

2019-cu ildə təhsil xərcləri üçün 2285,9 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Təhsil xərclərinə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 9,1 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq təhsil bölməsi xərclərindən məktəbəqədər təhsilə 233,8 milyon manat, ümumi təhsilə 1289,1 milyon manat, ilk-peşə ixtisas təhsilə 39,7 milyon manat, orta ixtisas təhsilə 44,8 milyon manat, ali təhsilə 46,1 milyon manat, əlavə təhsilə 2,3 milyon manat, təhsil sahəsində digər

müəssisə və tədbirlərə 630,1 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ərzaq təminatının yaxşılaşdırılması üçün növbəti il dövlət büdcəsində əlavə olaraq 82,1 milyon manat, 2019-2020-ci tədris il dən bağlayaraq ölkə üzrə ali təhsil alanlarla nisbətdə dövlət sifarişi ilə ali təhsil alanların xüsusi şəkilinin artırılmasına əlavə olaraq 9,0 mln. manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Təhsil müəssisələrində yanğından mühafizə tədbirlərinin gücləndirilməsi və bu sahə üzrə maddi texniki təminatın yaxşılaşdırılması üçün növbəti il dövlət büdcəsində müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Uşaqların məktəbhazırlığının təşkili məqsədilə dövlət ümumtəhsil məktəblərində Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına açılan məktəbhazırlıq qruplarına tələb olunan xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün növbəti il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ayrıca sətirlə 33,9 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Eyni zamanda 2019-cu il dövlət büdcəsindən Təhsil bölməsi üzrə aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- dövlət ümumtəhsil məktəblərində oxuyan bütün şagirdlərin dövlət tərəfindən pulsuz dərsliklərlə təmin olunması və metodiki vəsaitlərin alınması;

- təhsil sisteminin informasiya infrastrukturunun yaradılması, informasiya texnologiyaları əsasında müasir təhsil metodologiyasının işlənilib hazırlanması, şagirdlər üçün təhsil portalının, saytının və distant təhsil xidmətinin yaradılması məqsədilə ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları təchizatı;

- xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (sağlamlıq imkanları məhdud) uşaqların təhsil in təşkili üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı;
- dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi və alternativ qayğı;
- gənc istedadlar üçün xüsusi təqaüdlərin ödənilməsi;
- təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant layihələrinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar xərclər;

- "Birgə Azərbaycan-Fransız Universiteti "UFAZ"" layihəsinin həyata keçirilməsi;

- "2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inkluziv təhsil inkişafı üzrə Dövlət Proqramı";

- "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı".

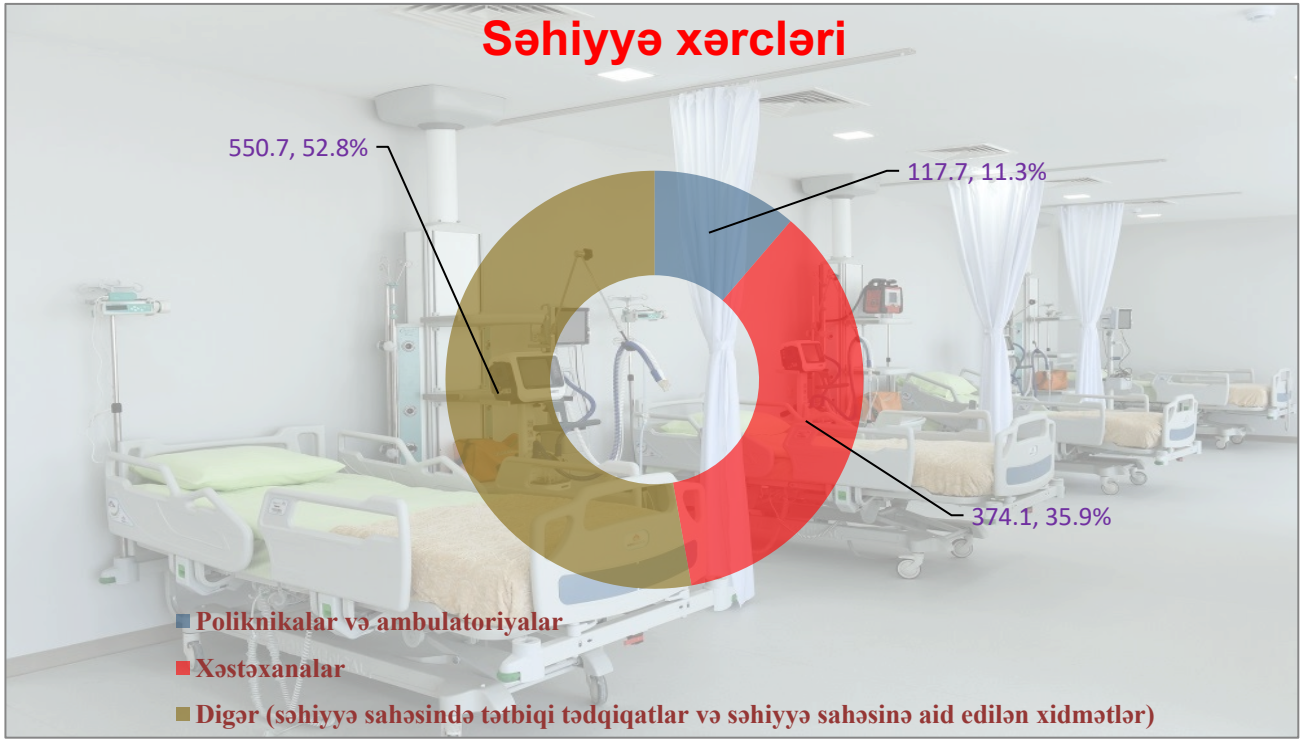

5.5.5. Səhiyyə xərcləri

2019-cu il dövlət büdcəsində səhiyyə xərcləri üçün 1042,5 milyon manat və ya xərclərin 4,1 faizi həcmində vəsait ayrılmışdır. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq səhiyyə bölməsi xərclərindən poliklinikalar və ambulatoriyalara 117,7 milyon manat, xəstəxanalara 374,1 milyon manat, səhiyyə sahəsində digər xidmətlərə 6,8 milyon manat, səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlara 5,2 milyon manat və səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlərə 538,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2019-cu il dövlət büdcəsindən Səhiyyə sistemində ayrılacaq vəsait səhiyyənin maddi-texniki bazasının güclənməsinə, müasir tibbi avadanlıq və qurğularla təchizatının beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasına, yeni tibb mərkəzlərinin yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı işlərin görülməsinə, bütövlükdə səhiyyə sisteminə struktur islahatlarının həyata keçirilməsinə və tibbi xidmətin səviyyəsinin yaxşılaşmasına imkan verəcəkdir. Bu bölməyə əhəlinin sağlamlığının qorunması sahəsində əhəliyə tibb xidməti göstərən poliklinikaların, ambulatoriyaların, xəstəxanaların, qanköçürmə stansiyalarının və digər səhiyyə müəssisələrinin saxlanılması ilə bağlı xərclər daxildir.

2019-cü il dövlət büdcəsində yeni doğulmuş eşitmə qüsuru olan uşaqlara koxlear cihazların alınmasına, uşaq kardio-cərrahiyyə əməliyyatlarının aparılmasına 4,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda 2019-cu il dövlət büdcəsindən Səhiyyə bölməsi üzrə aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- "2016-2020-ci illər üçün hemofiliya xəstəliyi üzrə Tədbirlər Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- şəkərli diabet üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- qanın, qan komponentlərinin donorluğu və qan xidmətinin inkişafına dair Dövlət Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- xroniki böyrək çatışmazlığı üzrə Tədbirlər Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikasına dair Tədbirlər Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- ana və uşaqların sağlamlığının qorunması üzrə Dövlət Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- Azərbaycan Respublikasında HIV/AIDS-in qarşısının alınması və onunla mübarizə xərcləri;

- vərəmlə mübarizə üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;
- dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş insanların müalicə tədbirləri ilə bağlı xərclər;
- uşaqların icbari dispanserizasiyası ilə bağlı xərclər;
- qanın bədxasəli xəstəlikləri ilə mübarizə xərcləri;
- Azərbaycan Respublikasında xərçəng xəstəliyi ilə milli

mübarizə tədbirlərinin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- "Talassimiya ilə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər.

Bundan əlavə 2019-cu il dövlət büdcəsində icbari tibbi sığortanın tətbiqi xərclərin maliyyələşdirilməsinə 239,6 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.6. Sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri

2019-cu ildə sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri üçün 2620,4 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclərə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 10,4 faiz olacaqdır.

Bu bölmədən əmək münasibətləri, əməyin mühafizəsi, əmək ehtiyatlarından istifadə, əhalinin sosial müdafiəsi, əhalinin məşğulluğu, tibbi-sosial ekspertiza, əlillərin və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların reabilitasiyası sahəsində, əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin, ünvanlı dövlət sosial yardımının ödənişi, qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsi, əlillərin sanatoriya-kurort müalicəsinin təşkili, əlillərə eşitmə aparatlarının, protezləşdirmə məmulatlarının, əlil arabalarının və nəqliyyat vasitələrinin alınması xərcləri maliyyələşdirilir.

Sosial müdafiə və sosial təminat bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüynə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tələb olunan 58,0 milyon manat vəsait dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuşdur.

2019-cu il dövlət büdcəsindən 30,0 min müvəqqəti iş yerlərinin yaradılması üçün Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə 80,0 milyon vəsait ayrılmışdır.

2019-cu il dövlət büdcəsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna 1502,7 milyon manat məbləğində dövlət büdcəsindən ayırmalar (transfert) nəzərdə tutulmuşdur.

Sosial cəhətdən xüsusilə həssas əhali qruplarından olan əlillərin və Azərbaycan Respublikası ərazisinin bütövlüyü uğrunda xidmət göstərərək şəhid olmuş şəxslərin ailələrinin sosial müdafiəsi istiqamətində Qarabağ şəhidlərinin ailələri və əlillərin mənzillə təmin olunması üzrə işlər davam etdirilməkdədir.

Bildiyimiz kimi Ermənistan-Azərbaycan hərbi münaqişəsi nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizi işğal olunmuş, 1,0 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkün öz doğma yerlərindən didərgin düşmüşlər.

Dövlət tərəfindən məcburi köçkünlərin əsas səhiyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra tədbirlər görülmüşdür, o cümlədən məcburi köçkünlərin dövlət tibb müəssisələri tərəfindən göstərilən bütün xidmətlərə görə ödənişdən azad edilməsi, məcburi köçkünlərin dövlət tibb müəssisələri tərəfindən müəyyən edilmiş bütün tibbi məhsullara görə ödənişlərdən azad edilməsi (məsələn, pulsuz dərmanlar və s.), məcburi köçkün uşaqların tam peyvəndlənməsi.

Hazırda hökumət tərəfindən qaçqın və məcburi köçkün gənclərin ali təhsilə həvəsləndirilməsi və onların dəstəklənməsi məqsədilə bir sıra imtiyazlar (dövlət ali təhsil müəssisələrinin ödənişli fakültələrində ödənişdən azad olunma, təhsil müəssisələrinin yataqxanalarından pulsuz istifadə etmə və s.) müəyyənləşdirilmişdir.

Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin daha da yaxşılaşdırılması, habelə onların istifadə etdikləri kommunal xidmət haqlarının dövlət büdcəsi hesabına ödənilməsi məqsədi ilə 2019-cu ilin büdcəsində 262,1 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Bundan əlavə, qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı bəzi tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan 200,0 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.7. Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət

2019-cu il dövlət büdcəsində mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət xərcləri üçün 359,1 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Həmin bölməyə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,4 faiz təşkil edir.

Azərbaycan

Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində olan olimpiya idman komplekslərinin qismən saxlanılması və digər mədəniyyət və idman tədbirlərinin keçirilməsi üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat "Azərbaycan

Respublikasının 2019-cu ilin dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Bu bölmədən mədəniyyət və turizmə, gənclərlə iş və idmana qayğı, milli mədəniyyətin və turizmin potensialının dünya mədəniyyət və turizm məkanına inteqrasiya olunmasına, milli mədəni irsin, dəyər və sərvətlərin qorunub saxlanılmasına, gənc nəslin cəmiyyətin fəal və aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, nəşriyyat və kinematografiyanın, peşəkar idmanın hərtərəfli inkişafına dövlət səviyyəsində həyata keçirilən fəaliyyətlər maliyyələşdirilir.

Bölmənin xərclərindən kitabxanaların, muzeylərin, saray və mədəniyyət evlərinin, teatr, filarmoniyaların və bu kimi obyektlərin saxlanılması xərcləri daxil edilir.

Bölmə üzrə 2019-cu il dövlət büdcəsindən əsasən aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- milli mədəni sərvətə çevrilmiş Azərbaycan teatrının zəngin bədii irsinin və yaradıcılıq

ənənələrinin qorunmasına, ümumbəşəri və milli dəyərlərin təbliğinə, dünya mədəniyyətinə inteqrasiyasına, informasiya və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə edilməsinə və repertuarın günün tələblərinə uyğun formalaşması ("Azərbaycan teatri 2009-2019-cu illərdə Dövlət Proqramı", Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 18 may tarixli 277 nömrəli Sərəncamı);

- milli kino ənənələrinin bərpa edilməsi, ölkədə kino istehsalının dirçəldilməsi, onun rəqəmli çəkiliş, səsyazma

və başqa müasir texnoloji avadanlıqlarla təmin edilməsi, dövlət sifarişi ilə bədii, sənədli və cizgi filmlərinin istehsalı, filmlərin müasir texnologiyalar əsasında qorunub saxlanılmasının təmin olunması, beynəlxalq mədəni əlaqələrin genişləndirilməsi, xarici ölkələrdə uzun illərdən bəri saxlanılan milli filmlərin nüsxələrinin Azərbaycan Respublikasına qaytarılması və sahə üzrə digər lazımi islahatların aparılması;

- yaşlı və gənc nəsil yazıçıların, rəssam və bəstəkarların xüsusi təqaüd fondu;

- Azərbaycan Respublikasının daxili və xarici siyasəti, mədəniyyəti, tarixi, sosial, iqtisadi inkişafı, elmi-texniki və turizm potensialı barədə təbliğat işini genişləndirmək məqsədi ilə xarici ölkələrdə mədəniyyət mərkəzlərinin saxlanılması;

- 2019-cu il dövlət büdcəsində turizmin inkişaf etdirilməsi, dövlət büdcəsindən regionlarda turizm fəaliyyətinin stimullaşdırılması, turizmde informasiya-təbliğat işinin gücləndirilməsi məqsədilə mövcud informasiya mərkəzlərinin işinin təkmilləşdirilməsi, habelə xarici populyar televiziya şirkətləri vasitəsilə respublikamızın turizm imkanlarının təbliğinə;

Ölkədə turizmin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə növbəti il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyinə 49,4 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasında fikir, söz və məlumat azadlığını inkişaf etdirmək, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliyini dəstəkləmək, informasiya sektorunda yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini stimullaşdırmaq, cəmiyyət və kütləvi informasiya vasitələri arasında səmərəli əməkdaşlığı genişləndirmək, jurnalistlərin peşəkarlığı və məsuliyyətinin artmasına şərait yaratmaq, sosial müdafiəsini gücləndirmək, dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən, habelə kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsinə nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən proqramları, layihələri və digər tədbirləri maliyyələşdirilməsinə, siyasi partiyaların fəaliyyətinə müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda yeniyetmə və gənclərin vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi, gənclərin zərərli vərdislərdən uzaqlaşdırılması, onların sağlamlığının qorunması, asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və digər tədbirlərin həyata keçirilməsinə Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fonduna da vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.8. Mənzil və kommunal təsərrüfatı

Mənzil və kommunal təsərrüfatı xərcləri üçün 2019-cu il dövlət büdcəsində 362,3 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,4 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq mənzil və kommunal təsərrüfatı bölməsinin xərclərindən mənzil təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 54,4 milyon manat, kommunal təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 285,0 milyon manat, su təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 4,6 milyon manat, mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər köməkçi bölməsi üzrə 18,3 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2019-cu il üçün nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına mənzil fondunun əsaslı təmir olunması, küçə və keçidlərdə sanitariya təmizlik işlərinin aparılması, yaşıllıq, park və xiyabanlara qulluq göstərilməsi, şəhərlərdə və rayon mərkəzlərində yerləşən avtomobil yolları, prospektlər və küçələrin əsaslı təmir olunması, ərazilərin abadlaşdırılması, işıqlandırılması və yaşıllaşdırılması planlaşdırılır.

Bu bölmədə məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə dövlət mənzil fondunun əsaslı təmirinə, həmin qəsəbələrdə abadlıq, yolların əsaslı təmirinə, yaşıllıq, park və xiyabanlara qulluq göstərilməsinə, küçə və keçidlərdə sanitariya təmizlik işlərinin aparılmasına, yolların əsaslı təmiri və işıqlandırılmasına, magistral avtomobil yolları boyu torpaq və qorunma (mühafizə) zolağından kənarında yaşıllıqların salınmasına, onlara xidmət və landşaft quruluşu işlərinin yerinə yetirilməsinə, su təsərrüfatı xərclərində çirkab sularının təmizləyici qurğularının istismarı və xidməti ilə bağlı xərclərin ödənilməsinə müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2019-cu il dövlət büdcəsində ölkədə məişət tullantılarının yerləşdirilməsi, emalı, istifadəsi, utilizasiyası, zərərsizləşdirilməsi, basdırılması və bununla bağlı işlərin yerinə yetirilməsinə, istilik təsərrüfatının zərərinin ödənilməsinə, kənd əhalisinin içməli suya olan tələbatının təmin edilməsi və su və kanalizasiya xətlərinin saz vəziyyətdə saxlanması işlərinin maliyyələşdirilməsinə, dövlət əhəmiyyətli su anbarlarının etibarlı mühafizəsini təmin etmək, su anbarlarının texniki vəziyyətinə müntəzəm nəzarəti həyata keçirmək, yerüstü, yeraltı su ehtiyatlarının, su

obyektlərinin, hidrotexniki qurğuların, su təchizatı sistemlərinin monitorinqlərini aparmaq və ölkə ərazisində su ehtiyatlarının idarə olunmasını təkmilləşdirməsinə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda, bölmə üzrə xərclərin tərkibində Bakı şəhərində göllərin mühafizəsi və ətrafının abadlaşdırılması və sahibsiz heyvanlarla mübarizə tədbirlərinə də müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2019-cu il dövlət büdcəsində respublikanın 64 şəhər və rayon mərkəzində və qəsəbələrdə (Naxçıvan Muxtar Respublikası istisna olmaqla) mənzil-kommunal xidmətlərinin göstərilməsi və digər abadlıq işlərinin yerinə yetirilməsi üçün 232,9 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.9. Yanacaq və enerji

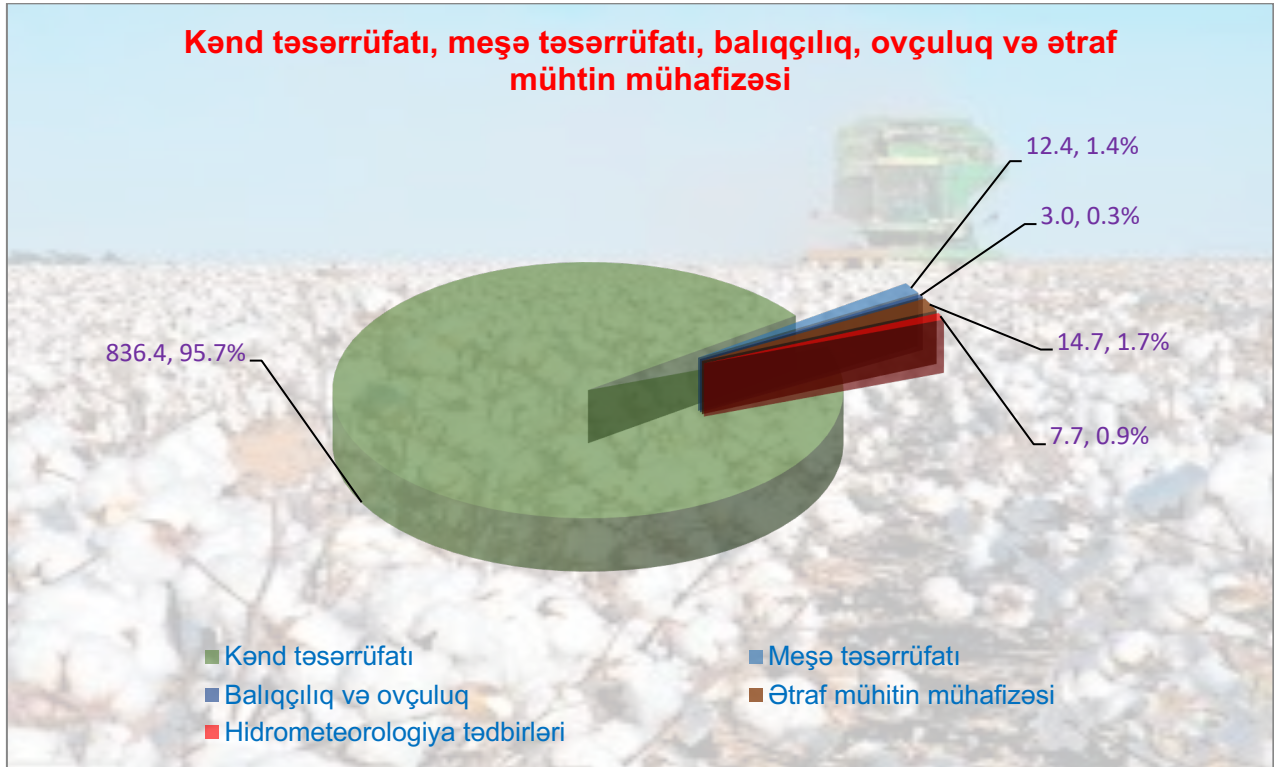
2019-cu il dövlət büdcəsində Yanacaq və enerji xərcləri üçün 7,8 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Azərbaycan Respublikasında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin müəyyən olunması, istismara cəlb etməklə ölkənin enerji resurslarından istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, bərpa olunan enerji resurslarının mənbələrinin və bu sahənin inkişafı üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.10. Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 2019-cu il dövlət büdcəsində 874,2 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu bölməyə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 3,5 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi bölməsinin xərclərindən kənd təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 836,4 milyon manat, meşə təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 12,4 milyon manat, balıqçılıq və ovçuluq köməkçi bölməsi üzrə 3,0 milyon manat, ətraf mühitin mühafizəsi köməkçi bölməsi üzrə 14,7 milyon manat, hidrometeorologiya tədbirləri köməkçi bölməsi üzrə 7,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Dünya əhalisinin artımı, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə zəif infrastruktur sistemi, investisiyaların məhdudluğu, iqlim dəyişikliklərinə digər amillər ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərinin dünya üzrə global məsələyə çevirmişdir.

Ərzaq təhlükəsizliyi və əhalinin keyfiyyətli qida məhsulları ilə təmin edilməsi aqrar sahədə davamlı istehsal prosesinin qurulması ilə kənd təsərrüfatı üzrə məhsuldarlığın artırılmasını tələb edir.

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi xərcləri üzrə ayrılmış vəsaitin müvafiq dövlət proqramlarının və ünvanlı tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə, o cümlədən Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı xərclərə 419,6 milyon manat, kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanması üçün sığorta haqqının ödənilməsinə və digər tədbirlərə 1,0 mln. manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Ərzaq təhlükəsizliyi proqramı çərçivəsində 1 ha əkin sahəsinə mineral gübrələrə görə verilən subsidiyanın yuxarı həddinin 100 manatdan 150 manata, pestisidlərə görə verilən subsidiyanın yuxarı həddinin isə 10 manatdan 50 manatadək artırılması nəticəsində yaranan əlavə 123,0 milyon manat xərc 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərə alınmışdır.

Bu bölmə üzrə respublikada kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı, istehsalçılara zəruri xidmətlərin göstərilməsi, aqrar bölmədə dövlət siyasətini həyata keçirmək məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, bitki mühafizəsi və karantini, pestisidlərin, bioloji preparatların və digər bitki mühafizə vasitələrinin istifadəsi sahəsində dövlət nəzarətini həyata keçirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı yanında Dövlət Fitosanitar Xidmətinə, ölkə ərazisində heyvanların müxtəlif xəstəliklərdən qorunmasını və onların müalicəsini, əhalinin insan və heyvanlar üçün ümumi olan xəstəliklərdən qorunmasını, xarici dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu xəstəliklərdən qorunmasını təmin etmək, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın zəruri baytarlıq-sanitariya keyfiyyətinə nəzarəti həyata keçirmək üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

vəsait ayrılmışdır.

Kənd təsərrüfatı əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin etmək, meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin istismarını təşkil etmək, meliorasiya olunmuş torpaqlardan şor suların kənarlaşdırmaq, sel və daşqın sularına qarşı mübarizə tədbirlərini və bu sahədə digər tədbirləri həyata keçirmək məqsədi ilə müvafiq miqdarda

Respublikada mövcud olan meşələrin qorunub saxlanması və yeni meşə massivlərinin salınması, balıq növlərinin ehtiyatının bərpa edilməsi və artırılması, qorunub saxlanması, respublikanın flora və faunasının qorunması, milli parkların, dövlət təbiət qoruqlarının və dövlət təbiət yasaqlıqlarının saxlanması, hidrometeoroloji şərait və iqlim üzərində müşahidələr aparılması və onların təhlil in həyata keçirilməsi, ümumiyyətlə atmosfer proseslərinin öyrənilməsi məqsədilə meşə təsərrüfatına, balıqçılıq və ovçuluğa, ətraf mühitin mühafizəsinə, hidrometeorologiya tədbirlərinə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.11. Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar

Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar xərclərinə 2019-cu il dövlət büdcəsində 6430,7 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 25,5 faiz təşkil edir.

Bu bölmədən dövlət şəhərsalma işlərinin norma və qaydaların tətbiqi, rayon planlaşdırma sxemləri və layihələrin tətbiqi, şəhər və digər yaşayış məntəqələrinin baş planlarının və müfəssəl planlaşdırma layihələrinin tətbiqi işləri yerinə yetirilməsinə, geoloji-kəşfiyyat işlərinin aparılmasına, işğaldan azad edilmiş, habelə əvvəllər hərbi poliqon kimi istifadə olunmuş ərazilərin partlamamış hərbi sursat və minalardan təmizlənməsi işlərinin yerinə yetirilməsinə müvafiq məbləğdə vəsait ayrılmışdır.

Bölmənin xərclərindən, həmçinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərcləri də maliyyələşdirilir. 2019-cu ildə bu xərclər 6411,2 milyon manat olmaqla dövlət investisiya proqramında nəzərdə tutulan layihələrin və tədbirlərin maliyyə təminatına yönəldiləcəkdir.

Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərclərindən dövlətə məxsus bir sıra şirkət və səhmdar cəmiyyətlərin nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə investisiya qoyuluşu nəzərdə tutulur. Belə ki, növbəti ildə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərindən Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin tabeliyində olan Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun yenidən qurulması, Bakı şəhərində sərnişindaşımada keyfiyyətli xidmətin təmin edilməsi məqsədilə "Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxsə müasir sərnişin avtobuslarının, Bakı-Böyük Kəsik dəmiryolu xəttində enerji sisteminin və rabitəşarəvermə sisteminin təkmilləşdirilməsi, ölkənin iri şəhərlərində lift təsərrüfatının maddi-texniki təminatının möhkəmləndirilməsi və digər infrastruktur və sosial layihələrin maliyyə təminatı üçün müvafiq məbləğdə vəsait ayrılacaqdır.

2019-cu il dövlət büdcəsinin əsaslı xərclərindən dövlət büdcəsinin müvafiq xərc bölmələrində öz əksini tapmaqla, xüsusi dövlət alışıqlarının həyata keçirilməsinə, sosial-mədəni və məişət, inzibati, istehsalat təyinatlı layihələrin, bina və qurğuların, yolların yenidən qurulmasına və əsaslı təmirinə, qeyri-maliyyə aktivlərinin (əsas vəsaitlər, bina və tikililər, yaşayış və qeyri-yasayış binaları) alınmasına müvafiq məbləğdə vəsait yönəldiləcəkdir.

2019-cü ildə xarici kreditlər hesabına ölkədə həyata keçirilən bir sıra mühüm infrastruktur və sosial təyinatlı layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün 1270,6 milyon manat vəsait sərf ediləcəkdir (Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İslam İnkişaf Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı və digər beynəlxalq maliyyə qurumları və kredit təşkilatlarından alınan kreditlər).

Növbəti ildən müvafiq struktur dəyişikliyi edilməklə xaricdən cəlb edilmiş kreditlər hesabına həyata keçiriləcək layihələr üzrə xərclər icmal büdcənin xərclərindən çıxarılaaraq dövlət büdcəsinin xərclərinə əlavə edilmişdir.

5.5.12. Nəqliyyat və rabitə

Nəqliyyat və rabitə xərclərinə 2019-cu il dövlət büdcəsində 175,8 milyon manat ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 0,7 faiz təşkil edəcəkdir.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq nəqliyyat və rabitə bölməsi üzrə nəqliyyata 125,3 milyon manat, rabitə xərclərinə isə 50,5 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2019-cu ildə ölkə ərazisində avtomobil nəqliyyatı üzrə dövlət tənzimlənməsinin həyata keçirilməsi, Bakı şəhərində nəqliyyat əməliyyatlarının intellektual idarə edilməsi sisteminin yaradılması və sair bu kimi tədbirlərə, Bakı

şəhərində yol ötürücüsü və körpülərin saxlanması, küçələrin və prospektlərin istismarına və təmirinə xərclənməsi nəzərdə tutulmuşdur

Həmin məbləğdən "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması üçün 48,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlət Bakı Metropolitenindən ən çox əhalinin aztəminatlı hissəsinin istifadə etdiyi nəzərə alaraq real gediş haqqı xərcinin qalan hissəsinin ödənilməsinə öz üzərinə götürmüşdür. Bu məqsədlə bu bölmədən Bakı Metropoliteninə onun fəaliyyətinin tənzimlənməsinə müvafiq vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına edilən aviareyslərə görə yaranmış zərərinin və Böyük Vətən müharibəsi əlillərinin və iştirakçıların, habelə onlara bərabər tutulan şəxslərin MDB dövlətlərinə nəqliyyatda gediş güzəştlərinin ödənilməsi məqsədi ilə 2019-cu il dövlət büdcəsində Cəmiyyətə subsidiya nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə 2019-cu ildə nəzərdə tutulmuş vəsait universal poçt rabitəsi xidmətinin göstərilməsi ilə bağlı milli poçt operatoruna dəyən zərərin kompensasiya edilməsi və informasiya ehtiyatları və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrinin aparılması məqsədi ilə istifadə olunacaqdır.

5.5.13. İqtisadi fəaliyyət

İqtisadi fəaliyyət xərclərinə 2019-cu il dövlət büdcəsində 393,2 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,6 faizə təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq iqtisadi fəaliyyət bölməsi üzrə xərclərdən iqtisadi və kommərsiya fəaliyyətinə 231,2 milyon manat və iqtisadi fəaliyyətin digər sahələrinə 162,0 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri məqsədi ilə sosial mənzillərin tikintisi və ipoteka layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün 162,0 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.14. Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər

Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlərə 2019-cu il dövlət büdcəsində 2102,3 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

	Məbləğ, milyon manat	Dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi, faizlə
Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	2150,3	8,5
o cümlədən:		
Məqsədli büdcə fondları	322,0	1,3
Ehtiyat fondları	400,0	1,6
ondan:		
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	300,0	1,2
- Dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100,0	0,4
Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	1 428,3	5,6
ondan:		
- beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər	75,0	0,3
- ölkədə baş vermiş fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20,0	0,1
- digər xidmətlər üzrə xərclər	1 333,3	5,2

Dövlət büdcəsinin tərkib hissəsi olmaqla "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fonduna 2019-cu ildə 322,0 milyon manat vəsaitin xərclənməsi proqnozlaşdırılır.

"Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondunun vəsaiti əsasən ölkə ərazisində respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarının və onlarla əlaqədar mühəndis qurğularının saxlanması və istismarı ilə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcək.

Ehtiyat fondları dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmayan xərclər, habelə dövlət və yerli əhəmiyyətli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün yaradılmış maliyyə mənbələridir. Ehtiyat fondlarının tərkibinə dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondları daxildir. Mövcud qanunvericiliyə görə dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondunun həcmi dövlət büdcəsi gəlirlərinin 5 faizindən, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondunun həcmi isə dövlət büdcəsi gəlirlərinin 2 faizindən artıq olmamalıdır. 2019-cu ilin dövlət büdcəsində dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu üzrə 100,0 milyon manat, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu üzrə isə 300,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclərdə digər bölmələrdə öz əksini tapmamış xərclər daxildir. Bu tədbirlərin sırasına İnsan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin məhkəmənin qərarlarının icrası ilə bağlı xərclər, fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər, beynəlxalq və respublika səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər, dövlət atributlarının hazırlanması və lisenziya blanklarının çap edilməsi ilə bağlı xərclər, dövlətdən sosial yardım alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən

maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası ilə bağlı xərclər, dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması ilə bağlı xərclər və digər xərclər aiddir.

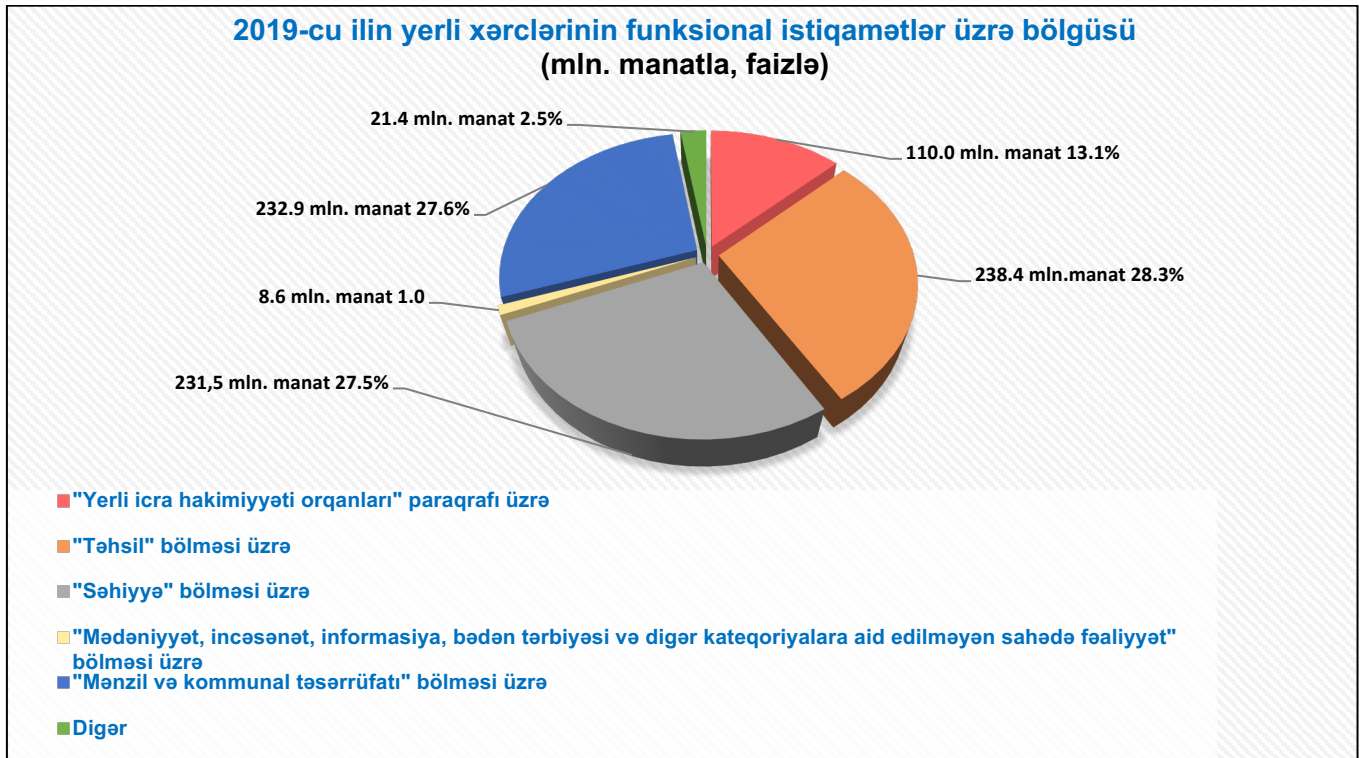
5.6. 2019-cu il dövlət büdcəsinin yerli gəlir və xərcləri

2019-cu il dövlət büdcəsi gəlirlərinin tərkib hissəsi olan yerli gəlirlər 738,8 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2018-ci il müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə 85,4 milyon manat və ya 13,1 faiz çoxdur.

2019-cu ildə dövlət büdcəsinin yerli xərcləri 842,8 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2018-ci illə müqayisədə 118,9 milyon manat və ya 16,4 faiz çoxdur.

Xərclərin artımının əsas səbəbi 2018-ci ildə dövlət büdcəsindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqların və bəzi sosial müavinət və təqaüdlərin məbləğlərinin, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ərzaq məhsullarının alınması xərclərinin artması, ezamiyyə xərclərinin, mühafizə xərclərinin, müdafiəçilərə, tərcüməçilərə, mütəxəssislərə və ekspertlərə ödənişlərin artması ilə bağlı olmuşdur.

Yerli xərclərin 238,4 milyon manatı və ya 28,3 faizi təhsil xərclərinə (məktəbəqədər uşaq müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi xərcləri), 231,5 milyon manatı və ya 27,5 faizi səhiyyə xərclərinə, 232,9 milyon manatı və ya 27,6 faizi mənzil və kommunal təsərrüfatı xərclərinə, 110,0 milyon manatı və ya 13,1 faizi icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərclərinə, 8,6 milyon manatı və ya 1,0 faizi mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclərə, 21,4 milyon manatı və ya 2,5 faizi isə digər xərclərə yönəldiləcəkdir.

2019-cu il üçün rayon və şəhərlərin yerli gəlir və xərcləri və yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılan vəsait

(manatla)

№	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi	Yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi
		Cəmi	o cümlədən			
			Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ			
	Şəhərlər:					
1	Bakı	6 662 321 000	95 057 000	239 880 000	6 327 384 000	0
2	Gəncə	47 888 000	996 000	40 890 000	6 002 000	0
3	Lənkəran	17 980 000	860 000	17 120 000	0	0
4	Mingəçevir	21 405 000	68 000	14 184 000	7 153 000	0
5	Naftalan	4 196 000	4 000	2 957 000	1 235 000	0
6	Sumqayıt	89 998 000	1 312 000	53 879 000	34 807 000	0
7	Şəki	20 301 000	917 000	18 271 000	1 113 000	0
8	Şirvan	18 406 000	721 000	9 218 000	8 467 000	0
9	Yevlax	14 997 000	1 060 000	6 848 000	7 089 000	0
10	Xankəndi					
	Rayonlar:					
11	Abşeron	40 902 000	144 000	15 993 000	24 765 000	0
12	Ağcabədi	12 047 000	724 000	10 995 000	328 000	0
13	Ağdam	4 563 000	34 000	11 638 000	0	7 109 000
14	Ağdaş	5 554 000	26 000	5 528 000	0	0
15	Ağstafa	4 755 000	56 000	8 945 000	0	4 246 000
16	Ağsu	4 468 000	422 000	6 509 000	0	2 463 000
17	Astara	12 451 000	5 014 000	7 437 000	0	0
18	Balakən	5 303 000	1 472 000	7 692 000	0	3 861 000
19	Beyləqan	8 770 000	37 000	7 082 000	1 651 000	0
20	Bərdə	12 956 000	56 000	12 900 000	0	0
21	Biləsuvar	8 094 000	1 697 000	6 397 000	0	0
22	Cəbrayıl	1 085 000	28 000	3 099 000	0	2 042 000
23	Cəlilabad	7 896 000	42 000	11 564 000	0	3 710 000
24	Daşkəsən	2 735 000	4 000	4 332 000	0	1 601 000
25	Füzuli	6 067 000	19 000	11 126 000	0	5 078 000
26	Gədəbəy	4 928 000	22 000	9 681 000	0	4 775 000
27	Goranboy	4 325 000	10 000	9 900 000	0	5 585 000
28	Göyçay	10 319 000	37 000	10 282 000	0	0
29	Göygöl	4 159 000	9 000	6 879 000	0	2 729 000
30	Hacıqabul	5 892 000	13 000	4 371 000	1 508 000	0

31	Xaçmaz	22 512 000	3 000 000	12 981 000	6 531 000	0
32	Xızı	1 964 000	4 000	3 145 000	0	1 185 000
33	Xocalı	414 000	4 000	1 673 000	0	1 263 000
34	Xocavənd	557 000	36 000	2 665 000	0	2 144 000
35	İmişli	22 660 000	348 000	7 689 000	14 623 000	0
36	İsmayıllı	7 770 000	19 000	7 483 000	268 000	0
37	Kəlbəcər	1 149 000	2 000	3 953 000	0	2 806 000
38	Kürdəmir	7 265 000	17 000	7 248 000	0	0
39	Qax	3 951 000	22 000	9 615 000	0	5 686 000
40	Qazax	10 964 000	39 000	10 925 000	0	0
41	Qəbələ	14 946 000	37 000	7 922 000	6 987 000	0
42	Qobustan	2 807 000	6 000	3 851 000	0	1 050 000
43	Quba	14 471 000	65 000	10 042 000	4 364 000	0
44	Qubadlı	2 515 000	2 000	2 278 000	235 000	0
45	Qusar	7 363 000	30 000	7 333 000	0	0
46	Laçın	1 557 000	73 000	6 215 000	0	4 731 000
47	Lerik	2 143 000	8 000	5 855 000	0	3 720 000
48	Masallı	9 611 000	42 000	9 569 000	0	0
49	Neftçala	7 531 000	32 000	7 499 000	0	0
50	Oğuz	2 763 000	32 000	6 080 000	0	3 349 000
51	Saatlı	8 936 000	10 000	8 644 000	282 000	0
52	Sabirabad	10 972 000	21 000	9 309 000	1 642 000	0
53	Salyan	11 725 000	27 000	11 698 000	0	0
54	Samux	2 897 000	24 000	5 556 000	0	2 683 000
55	Siyəzen	3 727 000	15 000	3 712 000	0	0
56	Şabran	4 846 000	20 000	4 826 000	0	0
57	Şamaxı	8 817 000	29 000	8 788 000	0	0
58	Şəmkir	13 631 000	60 000	19 875 000	0	6 304 000
59	Şuşa	1 030 000	4 000	2 229 000	0	1 203 000
60	Tərtər	4 819 000	15 000	8 934 000	0	4 130 000
61	Tovuz	16 084 000	5 746 000	15 648 000	0	5 310 000
62	Ucar	3 951 000	22 000	7 248 000	0	3 319 000
63	Yardımlı	2 206 000	8 000	4 911 000	0	2 713 000
64	Zaqatala	8 084 000	100 000	12 411 000	0	4 427 000
65	Zəngilan	1 726 000	4 000	2 257 000	0	535 000
66	Zərdab	2 875 000	16 000	7 148 000	0	4 289 000
	Cəmi:	7 316 000 000	120 800 000	842 812 000	6 456 434 000	104 046 000

5.7. Dövlət büdcəsinin kəsiri

2019-cu ildə dövlət büdcəsinin kəsirinin yuxarı həddi 2022,0 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulur. Onun maliyyələşdirilməsi dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının

qalığında, xaricdən cəlb edilən kreditlər və özəlləşmədən daxilolmalar hesabına həyata keçiriləcəkdir.

2019-cu ildə dövlət büdcəsi kəsinin ÜDM-ə nisbəti 2,5 faiz təşkil edəcəkdir.

Qeyd olunmalıdır ki, aparılmış struktur dəyişikliyinə müvafiq olaraq növbəti ildən xaricdən cəlb edilmiş kreditlər (1695,6 milyon manat) icmal büdcənin xərclərindən çıxarılaraq dövlət büdcəsinin xərclərinə əlavə edildiyinə görə, həmin vəsait icmal büdcənin kəsinin maliyyələşdirilməsinə deyil, dövlət büdcəsinin kəsinin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

6. 2019-cu il üçün icmal büdcəsi haqqında məlumat

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il icmal büdcəsinin gəlirləri 29148,7 milyon manat və ya əvvəlki ilə nisbətən 1024,1 milyon manat (3,6 faiz), xərcləri 27155,8 milyon manat və ya əvvəlki ilə nisbətən 580,6 milyon manat (2,2 faiz) çox nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2019-cu il üçün büdcəsinin xərcləri 11564,3 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2018-ci illə müqayisədə 116,0 milyon manat və ya 1,0 faiz çoxdur. Bu xərclərin 11364,3 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinə tranfertlərdən və 200,0 milyon manatı isə qçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri bağlı bəzi tədbirlərin maliyyələşdirilməsindən ibarətdir.

İcmal büdcənin tərkib hissəsi olan Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin gəlir və xərcləri 3928,1 milyon manat proqnozlaşdırılır, bu da 2018-ci illə müqayisədə 349,3 milyon manat və ya 9,8 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait 1502,7 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu 2018-ci ilə nisbətən 202,7 milyon manat və ya 15,6 faiz çoxdur.

İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlirləri və xərcləri bərabər olaraq 83,5 milyon manat nəzərdə tutulur.

İcmal büdcənin tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin gəlir və xərcləri bərabər olaraq 383,7 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2018-ci illə müqayisədə 28,4 milyon manat və ya 8,0 faiz çoxdur.

Xərclərin 21,7 faizi və ya 83,3 milyon manatı Naxçıvan Muxtar Respublikasının öz gəlirləri, 78,3 faizi və ya 300,4 milyon manatı dövlət büdcəsindən ayrılan dotasiya hesabına formalaşdırılmışdır.

2019-cu il icmal büdcəsinin artıqlığı (profisiti) 1992,9 milyon manat təşkil edəcəkdir, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun gəlirləri nəzərə alınmadan icmal büdcənin kəsiri 13586,3 milyon manat olacaqdır.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
QANUNU**

**Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il
dövlət büdcəsi haqqında**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri 23 168 000,0 min manat, xərcləri 25 190 000,0 min manat (o cümlədən, mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 22 429 234,0 min manat, yerli gəlirləri 738 766,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 24 347 188,0 min manat, yerli xərcləri 842 812,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədaxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (min manatla)
1	2	3
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	880 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2 670 400,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	45 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	211 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	4 194 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	2 390 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	322 000,0
2.7.	Aksizlər	982 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	380 000,0
2.8.	Yol vergisi	114 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacaqğa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	32 000,0
2.9.	Mədən vergisi	133 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	900 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	136 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	69 148,0

2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	3 920,0
2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfərtin yuxarı həddi)	11 364 300,0
2.15.	Dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	190 000,0
2.18.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	626 600,0
2.19.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	232 600,0
2.20.	Sair daxilolmalar	78 032,0

Maddə 3. Müəyyən edilsin ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu dövlət büdcəsinin aşağıdakı mədəxil mənbələri hesabına formalaşır:

(min manatla)

3.1.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322 000,0
3.1.1.	yol vergisi	114 000,0
3.1.2.	mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi	7 000,0
3.1.3.	idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq edilən aksizlər	31 000,0
3.1.4.	idxal olunan avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq edilən gömrük rüsumu	50 000,0
3.1.5.	Azərbaycan Respublikasının ərazisində beynəlxalq avtomobil daşımalarını tənzimləyən icazənin verilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	15 600,0
3.1.6.	nəqliyyat vasitələrinin, o cümlədən motonəqliyyat vasitələrinin, qoşquların və yarımqoşquların texniki baxışdan keçirilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	16 200,0
3.1.7.	Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərindən ayrılan vəsait	88 200,0

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinə vergi daxilolmaları Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vergi dərəcələrinə uyğun olaraq hesablanır.

Maddə 5. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların ixracı zamanı məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixracıla bağlı xərclər

çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən dövlət büdcəsinə 30 faiz həcmində yığım tutulur və bu yığımlar vergi ödəyicisinin vergilər, faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr üzrə digər borclarının ödənilməsinə aid edilmir.

Maddə 6. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirləri aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşdırılır:

6.1. bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2019-cu il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olan hissəsi (müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid edilənlərdən başqa);

6.2. gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi və aksiz (Naxçıvan Muxtar Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən toplanılanlardan başqa), dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar, səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar, sair daxilolmalar, dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondunun gəlirləri tam həcmdə.

Maddə 7. Bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2019-cu il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olmayan hissəsi onların yerli gəlirlərinin formalaşdırılmasına yönəldilir.

Maddə 8. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
1	2	3
8.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3.886.753.836,0
8.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri	827.188.839,0
8.1.2.	beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlükhaqqı xərcləri	191.500.000,0
8.1.3.	elm xərcləri	136.290.498,0
8.1.4.	başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	90.926.731,0
8.1.5.	dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər	2.334.787.768,0
8.1.6.	yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	4.700.000,0
8.1.7.	yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1.000.000,0

8.1.8.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	300.360.000,0
8.2.	Müdafiə	3.037.618.152,0
8.2.1.	müdafiə qüvvələri	1.494.074.656,0
8.2.2.	milli təhlükəsizlik	156.989.306,0
8.2.3.	müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2.800.878,0
8.2.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1.383.753.312,0
8.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1.563.486.357,0
8.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	65.291.503,0
8.3.2.	hüquq-mühafizə	1.153.795.408,0
8.3.3.	prokurorluq	64.166.317,0
8.3.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	280.233.129,0
8.4.	Təhsil	2.285.884.349,0
8.4.1.	məktəbəqədər təhsil	233.823.590,0
8.4.2.	ümumi təhsil	1.289.076.843,0
8.4.3.	peşə təhsili	39.669.994,0
8.4.4.	orta ixtisas təhsili	44.847.216,0
8.4.5.	ali təhsil	46.128.523,0
8.4.6.	əlavə təhsil	2.247.302,0
8.4.7.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	630.090.881,0
8.5.	Səhiyyə	1.042.488.474,0
8.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	117.655.553,0
8.5.2.	xəstəxanalar	374.057.416,0
8.5.3.	səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6.816.380,0
8.5.4.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5.211.716,0
8.5.5.	səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	538.747.409,0
8.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2.620.387.016,0
8.6.1.	sosial müdafiə xərcləri	2.577.355.340,0
8.6.1.1.	sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1.502.732.410,0
8.6.2.	sosial təminat xərcləri	42.971.676,0
8.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60.000,0
8.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	359.075.799,0
8.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	144.020.165,0
8.7.2.	radio, televiziya və nəşriyyat	63.697.421,0

8.7.3.	bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	83.445.406,0
8.7.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	67.912.807,0
8.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	362.330.273,0
8.8.1.	mənzil təsərrüfatı	54.404.847,0
8.8.2.	kommunal təsərrüfatı	285.029.291,0
8.8.3.	su təsərrüfatı	4.561.000,0
8.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	18.335.135,0
8.9.	Yanacaq və enerji	7.800.000,0
8.9.1.	enerji kompleksi	6.300.000,0
8.9.2.	yanacaq və enerji kompleksi sahəsi üzrə təcrübə və tətbiqi tədqiqatlar	1.500.000,0
8.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	874.230.368,0
8.10.1.	kənd təsərrüfatı	836.359.322,0
8.10.2.	meşə təsərrüfatı	12.448.243,0
8.10.3.	balıqçılıq və ovçuluq	2.996.802,0
8.10.4.	ətraf mühitin mühafizəsi	14.684.206,0
8.10.5.	hidrometeorologiya tədbirləri	7.741.795,0
8.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	6.390.661.800,0
8.11.1.	tikinti	6.373.761.800,0
8.11.1.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	6.371.200.000,0
8.11.2.	faydalı qazıntılar	12.900.000,0
8.11.3.	geodeziya və xəritəçəkmə	4.000.000,0
8.12.	Nəqliyyat və rabitə	175.784.753,0
8.12.1.	nəqliyyat	125.298.148,0
8.12.2.	rabitə	50.486.605,0
8.13.	İqtisadi fəaliyyət	393.183.000,0
8.13.1.	iqtisadi və kommertiya fəaliyyəti	231.200.000,0
8.13.1.1.	sahibkarlığa dəstək	69.200.000,0
8.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhəlinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	162.000.000,0
8.13.2.	iqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	161.983.000,0
8.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	2.190.315.823,0
8.14.1.	məqsədli büdcə fondları	322.000.000,0
8.14.1.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu	322.000.000,0
8.14.2.	ehtiyat fondları	400.000.000,0
8.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300.000.000,0
8.14.2.2.	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	100.000.000,0
8.14.3.	əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	1.468.315.823,0

8.14.3.1.	beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	75.000.000,0
8.14.3.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20.000.000,0
8.14.3.3.	sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1.373.315.823,0

Maddə 9. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional və iqtisadi təsnifatın paraqrafları səviyyəsində bu Qanunun əlavəsində verilmiş məbləğlərdə təsdiq edilsin.

Maddə 10. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə gəlirlər 7.316.000.000,0 manat, o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ 120.800.000,0 manat, yerli xərclər 842.812.000,0 manat, gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin məbləği 6.456.434.000,0 manat, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi 104.046.000,0 manat məbləğində təsdiq edilsin.

o cümlədən:

(manatla)

№	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi	Yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi
		Cəmi	o cümlədən Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ			
	Şəhərlər:					
1	Bakı	6 662 321 000	95 057 000	239 880 000	6 327 384 000	0
2	Gəncə	47 888 000	996 000	40 890 000	6 002 000	0
3	Lənkəran	17 980 000	860 000	17 120 000	0	0
4	Mingəçevir	21 405 000	68 000	14 184 000	7 153 000	0
5	Naftalan	4 196 000	4 000	2 957 000	1 235 000	0
6	Sumqayıt	89 998 000	1 312 000	53 879 000	34 807 000	0
7	Şəki	20 301 000	917 000	18 271 000	1 113 000	0
8	Şirvan	18 406 000	721 000	9 218 000	8 467 000	0
9	Yevlax	14 997 000	1 060 000	6 848 000	7 089 000	0
10	Xankəndi					
	Rayonlar:					
11	Abşeron	40 902 000	144 000	15 993 000	24 765 000	0
12	Ağcabədi	12 047 000	724 000	10 995 000	328 000	0
13	Ağdam	4 563 000	34 000	11 638 000	0	7 109 000
14	Ağdaş	5 554 000	26 000	5 528 000	0	0

15	Ağstafa	4 755 000	56 000	8 945 000	0	4 246 000
16	Ağsu	4 468 000	422 000	6 509 000	0	2 463 000
17	Astara	12 451 000	5 014 000	7 437 000	0	0
18	Balakən	5 303 000	1 472 000	7 692 000	0	3 861 000
19	Beyləqan	8 770 000	37 000	7 082 000	1 651 000	0
20	Bərdə	12 956 000	56 000	12 900 000	0	0
21	Biləsuvar	8 094 000	1 697 000	6 397 000	0	0
22	Cəbrayıl	1 085 000	28 000	3 099 000	0	2 042 000
23	Cəlilabad	7 896 000	42 000	11 564 000	0	3 710 000
24	Daşkəsən	2 735 000	4 000	4 332 000	0	1 601 000
25	Füzuli	6 067 000	19 000	11 126 000	0	5 078 000
26	Gədəbəy	4 928 000	22 000	9 681 000	0	4 775 000
27	Goranboy	4 325 000	10 000	9 900 000	0	5 585 000
28	Göyçay	10 319 000	37 000	10 282 000	0	0
29	Göygöl	4 159 000	9 000	6 879 000	0	2 729 000
30	Hacıqabul	5 892 000	13 000	4 371 000	1 508 000	0
31	Xaçmaz	22 512 000	3 000 000	12 981 000	6 531 000	0
32	Xızı	1 964 000	4 000	3 145 000	0	1 185 000
33	Xocalı	414 000	4 000	1 673 000	0	1 263 000
34	Xocavənd	557 000	36 000	2 665 000	0	2 144 000
35	İmişli	22 660 000	348 000	7 689 000	14 623 000	0
36	İsmayıllı	7 770 000	19 000	7 483 000	268 000	0
37	Kəlbəcər	1 149 000	2 000	3 953 000	0	2 806 000
38	Kürdəmir	7 265 000	17 000	7 248 000	0	0
39	Qax	3 951 000	22 000	9 615 000	0	5 686 000
40	Qazax	10 964 000	39 000	10 925 000	0	0
41	Qəbələ	14 946 000	37 000	7 922 000	6 987 000	0
42	Qobustan	2 807 000	6 000	3 851 000	0	1 050 000
43	Quba	14 471 000	65 000	10 042 000	4 364 000	0
44	Qubadlı	2 515 000	2 000	2 278 000	235 000	0
45	Qusar	7 363 000	30 000	7 333 000	0	0
46	Laçın	1 557 000	73 000	6 215 000	0	4 731 000
47	Lerik	2 143 000	8 000	5 855 000	0	3 720 000
48	Masallı	9 611 000	42 000	9 569 000	0	0
49	Neftçala	7 531 000	32 000	7 499 000	0	0
50	Oğuz	2 763 000	32 000	6 080 000	0	3 349 000
51	Saatlı	8 936 000	10 000	8 644 000	282 000	0
52	Sabirabad	10 972 000	21 000	9 309 000	1 642 000	0
53	Salyan	11 725 000	27 000	11 698 000	0	0
54	Samux	2 897 000	24 000	5 556 000	0	2 683 000
55	Siyəzən	3 727 000	15 000	3 712 000	0	0
56	Şabran	4 846 000	20 000	4 826 000	0	0

57	Şamaxı	8 817 000	29 000	8 788 000	0	0
58	Şəmkir	13 631 000	60 000	19 875 000	0	6 304 000
59	Şuşa	1 030 000	4 000	2 229 000	0	1 203 000
60	Tərtər	4 819 000	15 000	8 934 000	0	4 130 000
61	Tovuz	16 084 000	5 746 000	15 648 000	0	5 310 000
62	Ucar	3 951 000	22 000	7 248 000	0	3 319 000
63	Yardımlı	2 206 000	8 000	4 911 000	0	2 713 000
64	Zaqatala	8 084 000	100 000	12 411 000	0	4 427 000
65	Zəngilan	1 726 000	4 000	2 257 000	0	535 000
66	Zərdab	2 875 000	16 000	7 148 000	0	4 289 000
	Cəmi:	7 316 000 000	120 800 000	842 812 000	6 456 434 000	104 046 000

Maddə 11. Bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə müəyyən edilmiş yerli xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə şəhər və rayonların gəlirləri, həmçinin yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün ayrılan vəsaitin yuxarı həddi yerli xərcləri təmin etmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) həmin şəhər və rayonlara, onların xərclərinin 10 faizindən çox olmayan hissəsi qədər dövlət büdcəsindən vəsait ayırır.

Maddə 12. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu ildə dövlət daxili və xarici borcları üzrə ödəniş məbləğlərinin yuxarı hədləri aşağıdakı kimi təsdiq edilsin:

(manatla)

12.1.	Daxili dövlət borcu üzrə	172.616.756,0
12.1.1.	faiz ödənişləri	154.614.772,0
12.1.2.	əsas borc üzrə ödənişlər	18.001.984,0
12.2.	Xarici dövlət borcu üzrə	2.162.171.012,0
12.2.1.	faiz ödənişləri	601.819.146,0
12.2.2.	əsas borc üzrə ödənişlər	1.560.351.866,0

Maddə 13. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il üzrə daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 500 000,0 min manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 1 000 000,0 min manat təsdiq edilsin. İl ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) 4 000 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 14. Dövlət büdcəsinin icrası prosesində "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinə əsasən müdafiə olunan xərc maddələri ilk növbədə, digər xərc maddələri isə dövlət büdcəsinin gəlirləri və kəsirinin maliyyələşdirilməsi mənbələri üzrə daxilolmaların vəziyyətindən asılı olaraq maliyyələşdirilir.

Maddə 15. Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi 2 022 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin. Onun maliyyələşdirilməsi özəlləşdirmədən, digər mənbələrdən daxilolmalar (daxili və xarici borclanma, 2019-cu ilin 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) hesabına həyata keçirilsin.

Maddə 16. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il icmal büdcəsinin xərclərinin yuxarı həddinin məbləği 27 155 796,1 min manat müəyyən edilsin.

Maddə 17. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) gəlirləri nəzərə alınmadan, Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il icmal büdcəsi kəsirinin yuxarı həddinin məbləği 13 586 300,0 min manat məbləğində müəyyən edilsin.

Maddə 18. Bu Qanun 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 noyabr 2018-ci il
№ 1349-VQ

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
FƏRMANI**

**“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə”**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli 1349-VQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində ayrılan vəsaitin məbləği inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3 886 753 836,0	3 775 968 914,0	110 784 922,0
1.1.1.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri	827 188 839,0	717 198 140,0	109 990 699,0
1.1.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	27 869 600,0	27 869 600,0	
1.1.1.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	98 488 130,0	98 488 130,0	
1.1.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	8 685 179,0	8 685 179,0	
1.1.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	9 298 685,0	9 298 685,0	
1.1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	5 046 009,0	5 046 009,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	3 124 285,0	3 124 285,0	
1.1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	506 424,0	506 424,0	
1.1.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	7 233 961,0	3 168 588,0	4 065 373,0
1.1.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	11 212 631,0	11 212 631,0	
1.1.1.10.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	8 055 694,0	8 055 694,0	
1.1.1.11.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidməti	3 023 035,0	3 023 035,0	
1.1.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	15 188 254,0	15 188 254,0	
1.1.1.13.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	741 087,0	741 087,0	
1.1.1.14.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidməti	575 496,0	575 496,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.15.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Xidməti	445 248,0	445 248,0	
1.1.1.16.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	470 299,0	470 299,0	
1.1.1.17.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	20 306 354,0	20 306 354,0	
1.1.1.18.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Borcunun İdarə Edilməsi Agentliyi	505 525,0	505 525,0	
1.1.1.19.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi	3 278 646,0	3 278 646,0	
1.1.1.20.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti	1 723 279,0	1 723 279,0	
1.1.1.21.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Qiymətli Metallara və Qiymətli Daşlara Nəzarət Dövlət Xidməti	758 970,0	758 970,0	
1.1.1.22.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	5 909 629,0	5 909 629,0	
1.1.1.23.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	728 329,0	728 329,0	
1.1.1.24.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat,	3 800 292,0	3 800 292,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi			
1.1.1.25.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	2 160 022,0	2 160 022,0	
1.1.1.26.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	320 965,0	320 965,0	
1.1.1.27.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu	107 170,0	107 170,0	
1.1.1.28.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 283 168,0	2 100 804,0	182 364,0
1.1.1.29.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	3 359 222,0	3 359 222,0	
1.1.1.30.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	10 333 259,0	4 788 247,0	5 545 012,0
1.1.1.31.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	24 425 790,0	24 425 790,0	
1.1.1.32.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 547 275,0	1 547 275,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.33.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1 852 960,0	1 852 960,0	
1.1.1.34.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	2 712 027,0	2 712 027,0	
1.1.1.35.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	2 666 449,0	2 666 449,0	
1.1.1.36.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	17 295 933,0	17 295 933,0	
1.1.1.37.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	8 986 571,0	8 986 571,0	
1.1.1.38.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti	1 283 385,0	1 283 385,0	
1.1.1.39.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Kadastrı və Ünvan Reyestri Xidməti	976 313,0	976 313,0	
1.1.1.40.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkili üzrə Dövlət Agentliyi	759 685,0	759 685,0	
1.1.1.41.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 705 359,0	2 705 359,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.42.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	1 486 046,0	1 486 046,0	
1.1.1.43.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi	2 266 814,0	2 266 814,0	
1.1.1.44.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi	820 924,0	820 924,0	
1.1.1.45.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	556 439,0	556 439,0	
1.1.1.46.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	3 852 328,0	3 852 328,0	
1.1.1.47.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	28 183 220,0	28 183 220,0	
1.1.1.48.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Katoqrafiya üzrə Dövlət Agentliyi	616 878,0	616 878,0	
1.1.1.49.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	704 682,0	704 682,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.50.	Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı Mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	160 418,0	160 418,0	
1.1.1.51.	Tarif (qiymət) Şurasının Katibliyi	616 604,0	616 604,0	
1.1.1.52.	Dövlət mükafatlarının və təltiflərin maliyyə təminatı	250 000,0	250 000,0	
1.1.1.53.	Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Gəncə Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindaşıma İdarəsi	119 810,0		119 810,0
1.1.1.54.	Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Sumqayıt Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindaşıma İdarəsi	130 993,0		130 993,0
1.1.1.55.	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması	99 947 147,0		99 947 147,0
1.1.1.56.	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanması	11 003 712,0	11 003 712,0	
1.1.1.56.1.	Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman)	2 267 848,0	2 267 848,0	
1.1.1.56.2.	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	4 368 941,0	4 368 941,0	
1.1.1.56.3.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	2 724 362,0	2 724 362,0	
1.1.1.56.4.	Məhkəmə-Hüquq Şurası	714 441,0	714 441,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.56.5.	Azərbaycan Respublikasının Milli Televiziya və Radio Şurası	928 120,0	928 120,0	
1.1.1.57.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	10 201 599,0	10 201 599,0	
1.1.1.58.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 834 710,0	1 834 710,0	
1.1.1.59.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baş Dövlət Texniki Nəzarət Xidməti	1 557 489,0	1 557 489,0	
1.1.1.60.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	27 568 862,0	27 568 862,0	
1.1.1.61.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	500 000,0	500 000,0	
1.1.1.62.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	314 059 570,0	314 059 570,0	
1.1.2.	Beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri	191 500 000,0	191 500 000,0	
1.1.2.1.	Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı	47 000 000,0	47 000 000,0	
1.1.2.2.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	115 000 000,0	115 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.2.3.	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	25 800 000,0	25 800 000,0	
1.1.2.4.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri)	3 700 000,0	3 700 000,0	
1.1.3.	Elm xərcləri	136 290 498,0	135 496 275,0	794 223,0
1.1.3.1.	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	89 496 822,0	89 496 822,0	
1.1.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu	4 036 756,0	4 036 756,0	
1.1.3.3.	"Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi	2 150 836,0	2 150 836,0	
1.1.3.4.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi	2 271 488,0	2 271 488,0	
1.1.3.5.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	4 651 090,0	4 651 090,0	
1.1.3.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	536 930,0	536 930,0	
1.1.3.7.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 076 508,0	1 076 508,0	
1.1.3.8.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	890 001,0	890 001,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.3.9.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	12 767 957,0	12 767 957,0	
1.1.3.10.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	653 718,0	653 718,0	
1.1.3.11.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	4 976 574,0	4 976 574,0	
1.1.3.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	170 544,0	170 544,0	
1.1.3.13.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	4 885 858,0	4 091 635,0	794 223,0
1.1.3.14.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu	835 316,0	835 316,0	
1.1.3.15.	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.1.3.16.	Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	2 006 400,0	2 006 400,0	
1.1.3.17.	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənənar xərcləri	3 880 500,0	3 880 500,0	
1.1.4.	Başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	90 926 731,0	90 926 731,0	
1.1.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	21 788 375,0	21 788 375,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	69 138 356,0	69 138 356,0	
1.1.4.2.1.	Seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi	6 626 209,0	6 626 209,0	
1.1.4.2.2.	Dairə seçki komissiyalarının saxlanması	8 583 732,0	8 583 732,0	
1.1.4.2.3.	Azərbaycan Respublikasının bələdiyyə orqanlarına seçkilərin keçirilməsi	53 928 415,0	53 928 415,0	
1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər)	2 334 787 768,0	2 334 787 768,0	
1.1.6.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	4 700 000,0	4 700 000,0	
1.1.7.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.1.8.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	300 360 000,0	300 360 000,0	
1.2.	Müdafiə	3 037 618 152,0	3 037 618 152,0	
1.2.1.	Müdafiə qüvvələri	1 494 074 656,0	1 494 074 656,0	
1.2.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	1 225 984 456,0	1 225 984 456,0	
1.2.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	196 706 744,0	196 706 744,0	
1.2.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	23 149 398,0	23 149 398,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.2.1.4.	Müdafiə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	14 774 058,0	14 774 058,0	
1.2.1.5.	Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.2.1.6.	Müdafiə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkenar xərcləri	13 460 000,0	13 460 000,0	
1.2.2.	Milli təhlükəsizlik	156 989 306,0	156 989 306,0	
1.2.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti	119 669 695,0	119 669 695,0	
1.2.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidməti	37 319 611,0	37 319 611,0	
1.2.3.	Müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2 800 878,0	2 800 878,0	
1.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	2 800 878,0	2 800 878,0	
1.2.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1 383 753 312,0	1 383 753 312,0	
1.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	3 376 812,0	3 376 812,0	
1.2.4.2.	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	1 380 376 500,0	1 380 376 500,0	
1.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	1 563 486 357,0	1 563 486 357,0	
1.3.1.	Məhkəmə hakimiyyəti	65 291 503,0	65 291 503,0	
1.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi	4 546 850,0	4 546 850,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	10 699 205,0	10 699 205,0	
1.3.1.3.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	5 515 703,0	5 515 703,0	
1.3.1.4.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	2 138 133,0	2 138 133,0	
1.3.1.5.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	1 653 485,0	1 653 485,0	
1.3.1.6.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	1 720 327,0	1 720 327,0	
1.3.1.7.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	1 272 959,0	1 272 959,0	
1.3.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	37 744 841,0	37 744 841,0	
1.3.2.	Hüquq mühafizə	1 153 795 408,0	1 153 795 408,0	
1.3.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	537 376 363,0	537 376 363,0	
1.3.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	159 037 054,0	159 037 054,0	
1.3.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	32 240 377,0	32 240 377,0	
1.3.2.4.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	106 916 608,0	106 916 608,0	
1.3.2.4.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	68 770 216,0	68 770 216,0	
1.3.2.4.2.	Penitensiar fəaliyyəti	38 146 392,0	38 146 392,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	182 309 374,0	182 309 374,0	
1.3.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	20 068 200,0	20 068 200,0	
1.3.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti	100 664 527,0	100 664 527,0	
1.3.2.8.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	15 182 905,0	15 182 905,0	
1.3.2.8.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	14 694 955,0	14 694 955,0	
1.3.2.8.2.	Miqrasiya fəaliyyəti	487 950,0	487 950,0	
1.3.3.	Prokurorluq	64 166 317,0	64 166 317,0	
1.3.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	53 055 845,0	53 055 845,0	
1.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	11 110 472,0	11 110 472,0	
1.3.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	280 233 129,0	280 233 129,0	
1.3.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sırrının Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın işçi qrupu	153 581,0	153 581,0	
1.3.4.2.	Əsir və İtkin Düşmüş, Girov Götürülmüş Vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi qrupu	325 175,0	325 175,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.4.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	1 833 173,0	1 833 173,0	
1.3.4.4.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	31 250 000,0	31 250 000,0	
1.3.4.5.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	246 671 200,0	246 671 200,0	
1.4.	Təhsil	2 285 884 349,0	2 047 460 881,0	238 423 468,0
1.4.1.	Məktəbəqədər təhsil	233 823 590,0		233 823 590,0
1.4.2.	Ümumi təhsil	1 289 076 843,0	1 289 076 843,0	
1.4.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 287 684 357,0	1 287 684 357,0	
1.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 067 335,0	1 067 335,0	
1.4.2.3.	Bakı Dövlət Universiteti	325 151,0	325 151,0	
1.4.3.	Peşə təhsili	39 669 994,0	39 669 994,0	
1.4.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3 002 308,0	3 002 308,0	
1.4.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	35 833 859,0	35 833 859,0	
1.4.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	833 827,0	833 827,0	
1.4.4.	Orta ixtisas təhsili	44 847 216,0	44 847 216,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	6 968 495,0	6 968 495,0	
1.4.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	2 432 767,0	2 432 767,0	
1.4.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	34 135 879,0	34 135 879,0	
1.4.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	323 206,0	323 206,0	
1.4.4.5.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	986 869,0	986 869,0	
1.4.5.	Ali təhsil	46 128 523,0	46 128 523,0	
1.4.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	2 438 127,0	2 438 127,0	
1.4.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	1 836 404,0	1 836 404,0	
1.4.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 047 794,0	2 047 794,0	
1.4.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	484 108,0	484 108,0	
1.4.5.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	2 588 077,0	2 588 077,0	
1.4.5.6.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	226 121,0	226 121,0	
1.4.5.7.	"ADA" Universiteti	17 556 000,0	17 556 000,0	
1.4.5.8.	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	11 530 743,0	11 530 743,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.5.9.	İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	5 398 820,0	5 398 820,0	
1.4.5.10.	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	2 022 329,0	2 022 329,0	
1.4.6.	Əlavə təhsil	2 247 302,0	2 247 302,0	
1.4.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 407 845,0	1 407 845,0	
1.4.6.2.	Bakı Dövlət Universiteti	394 313,0	394 313,0	
1.4.6.3.	Azərbaycan Tibb Universiteti	445 144,0	445 144,0	
1.4.7.	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	630 090 881,0	625 491 003,0	4 599 878,0
1.4.7.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	284 888 777,0	284 888 777,0	
1.4.7.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	13 161 945,0	13 161 945,0	
1.4.7.3.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	170 643,0	170 643,0	
1.4.7.4.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	5 818 049,0	5 818 049,0	
1.4.7.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	429 305,0	429 305,0	
1.4.7.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	77 963 928,0	77 963 928,0	
1.4.7.7.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	314 438,0	314 438,0	
1.4.7.8.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	1 098 956,0	1 098 956,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.7.9.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1 431 511,0	1 431 511,0	
1.4.7.10.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi publik hüquqi şəxs	8 025 600,0	8 025 600,0	
1.4.7.11.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	496 702,0	496 702,0	
1.4.7.12.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	4 320 965,0	4 320 965,0	
1.4.7.13.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	4 599 878,0		4 599 878,0
1.4.7.14.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	187 985 434,0	187 985 434,0	
1.4.7.15.	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	16 954 080,0	16 954 080,0	
1.4.7.16.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	22 430 670,0	22 430 670,0	
1.5.	Səhiyyə	1 042 488 474,0	811 012 485,0	231 475 989,0
1.5.1.	Poliklinikalar və ambulatoriyalar	117 655 553,0	58 812 920,0	58 842 633,0
1.5.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	117 655 553,0	58 812 920,0	58 842 633,0
1.5.2.	Xəstəxanalar	374 057 416,0	209 279 745,0	164 777 671,0
1.5.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	302 612 561,0	137 834 890,0	164 777 671,0
1.5.2.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	6 368 344,0	6 368 344,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.5.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	996 973,0	996 973,0	
1.5.2.4.	Azərbaycan Tibb Universiteti	818 324,0	818 324,0	
1.5.2.5.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	5 491 739,0	5 491 739,0	
1.5.2.6.	"Talassemiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	12 334 560,0	12 334 560,0	
1.5.2.7.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	41 079 025,0	41 079 025,0	
1.5.2.8.	"Bakı Sağlamlıq Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	4 355 890,0	4 355 890,0	
1.5.3.	Səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6 816 380,0	5 830 118,0	986 262,0
1.5.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 329 580,0	1 343 318,0	986 262,0
1.5.3.2.	"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Həkim-Sanitar Xidməti	4 486 800,0	4 486 800,0	
1.5.4.	Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 211 716,0	5 211 716,0	
1.5.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	3 659 734,0	3 659 734,0	
1.5.4.2.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	654 548,0	654 548,0	
1.5.4.3.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	897 434,0	897 434,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.5.5.	Səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	538 747 409,0	531 877 986,0	6 869 423,0
1.5.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	236 005 087,0	229 135 664,0	6 869 423,0
1.5.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	13 436 137,0	13 436 137,0	
1.5.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	3 292 477,0	3 292 477,0	
1.5.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	1 363 614,0	1 363 614,0	
1.5.5.5.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	9 354 273,0	9 354 273,0	
1.5.5.6.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	7 762 535,0	7 762 535,0	
1.5.5.7.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	2 778 671,0	2 778 671,0	
1.5.5.8.	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi publik hüquqi şəxs	239 576 198,0	239 576 198,0	
1.5.5.9.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3 009 600,0	3 009 600,0	
1.5.5.10.	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	16 188 817,0	16 188 817,0	
1.5.5.11.	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	5 980 000,0	5 980 000,0	
1.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2 620 387 016,0	2 620 387 016,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.6.1.	Sosial müdafiə xərcləri	2 577 355 340,0	2 577 355 340,0	
1.6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	712 180 937,0	712 180 937,0	
1.6.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	262 062 565,0	262 062 565,0	
1.6.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 940 428,0	1 940 428,0	
1.6.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi	1 502 732 410,0	1 502 732 410,0	
1.6.1.5.	Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	98 439 000,0	98 439 000,0	
1.6.2.	Sosial təminat xərcləri	42 971 676,0	42 971 676,0	
1.6.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	20 160 031,0	20 160 031,0	
1.6.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	21 997 325,0	21 997 325,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.6.2.3.	Azərbaycan Respublikasının keçmiş prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı	312 720,0	312 720,0	
1.6.2.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (paraolimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər)	501 600,0	501 600,0	
1.6.2.4.1.	Əqli qüsurlu idmançılar üzrə	250 800,0	250 800,0	
1.6.2.4.2.	Fiziki qüsurlu idmançılar üzrə	250 800,0	250 800,0	
1.6.3.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60 000,0	60 000,0	
1.6.3.1.	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	60 000,0	60 000,0	
1.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	359 075 799,0	350 435 157,0	8 640 642,0
1.7.1.	Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	144 020 165,0	142 693 025,0	1 327 140,0
1.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	121 444 013,0	121 444 013,0	
1.7.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	372 580,0	372 580,0	
1.7.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	501 787,0	501 787,0	
1.7.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	856 489,0	856 489,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.1.5.	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	5 496 283,0	5 496 283,0	
1.7.1.6.	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	428 414,0	428 414,0	
1.7.1.7.	"Bakı Kristal Zalı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	2 900 000,0	2 900 000,0	
1.7.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	1 447 334,0	1 447 334,0	
1.7.1.9.	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	6 523 667,0	6 523 667,0	
1.7.1.10.	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	1 095 227,0	1 095 227,0	
1.7.1.11.	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	698 422,0	698 422,0	
1.7.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	928 809,0	928 809,0	
1.7.1.13.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	1 327 140,0		1 327 140,0
1.7.2.	Radio, televiziya və nəşriyyat	63 697 421,0	63 672 888,0	24 533,0
1.7.2.1.	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	8 049 030,0	8 049 030,0	
1.7.2.2.	"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	32 082 940,0	32 082 940,0	
1.7.2.3.	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio	17 048 440,0	17 048 440,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Yayımları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı			
1.7.2.4.	"Azərbaycan" nəşriyyatı (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	1 705 440,0	1 705 440,0	
1.7.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu	4 062 960,0	4 062 960,0	
1.7.2.6.	"Mir" Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən subsidiya	534 622,0	534 622,0	
1.7.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	189 456,0	189 456,0	
1.7.2.8.	Radio və televiziya redaksiyalarının saxlanması	24 533,0		24 533,0
1.7.3.	Bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	83 445 406,0	76 499 863,0	6 945 543,0
1.7.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	34 758 418,0	27 812 875,0	6 945 543,0
1.7.3.1.1.	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili	24 829 507,0	19 486 315,0	5 343 192,0
1.7.3.1.2.	Gənclər siyasəti	9 928 911,0	8 326 560,0	1 602 351,0
1.7.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	395 152,0	395 152,0	
1.7.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	48 291 836,0	48 291 836,0	
1.7.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	67 912 807,0	67 569 381,0	343 426,0
1.7.4.1.	Heydər Əliyev Mərkəzi	9 579 240,0	9 579 240,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	1 223 056,0	1 223 056,0	
1.7.4.3.	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	344 767,0	344 767,0	
1.7.4.4.	“Azərbaycan dövlət Tərcümə Mərkəzi” publik hüquqi şəxs	1 818 966,0	1 818 966,0	
1.7.4.5.	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 157 295,0	1 157 295,0	
1.7.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 906 080,0	1 906 080,0	
1.7.4.7.	Azərbaycan Respublikası Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən işçi qrupu	214 989,0	214 989,0	
1.7.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası	5 670 086,0	5 670 086,0	
1.7.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu	8 915 680,0	8 915 680,0	
1.7.4.10.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	3 511 200,0	3 511 200,0	
1.7.4.11.	Dövlət büdcəsindən verilən maliyyə yardımları	7 583 296,0	7 583 296,0	
1.7.4.11.1.	Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı	3 580 096,0	3 580 096,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.4.11.2.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (dini mərkəzlərə (idarələrə) verilən maliyyə yardımı)	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.7.4.11.3.	Siyasi partiyalara verilən maliyyə yardımı	3 000 000,0	3 000 000,0	
1.7.4.12.	"Bakı Konqres Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	7 196 200,0	7 196 200,0	
1.7.4.13.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu	8 226 240,0	8 226 240,0	
1.7.4.14.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	192 846,0	192 846,0	
1.7.4.15.	Yerli İcra hakimiyyəti orqanları	343 426,0		343 426,0
1.7.4.16.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	3 009 600,0	3 009 600,0	
1.7.4.17.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	3 210 240,0	3 210 240,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.4.18.	Mədəniyyət, incəsənət informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənənar xərcləri	3 809 600,0	3 809 600,0	
1.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	362 330 273,0	129 425 435,0	232 904 838,0
1.8.1.	Mənzil təsərrüfatı	54 404 847,0	31 100 000,0	23 304 847,0
1.8.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə dövlət mənzil fondunun istismarı və saxlanması)	1 100 000,0	1 100 000,0	
1.8.1.2.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.8.1.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	23 304 847,0		23 304 847,0
1.8.2.	Kommunal təsərrüfatı	285 029 291,0	75 980 300,0	209 048 991,0
1.8.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə abadlıq, yaşıllaşdırma işlərinin görülməsi və kommunal xidmətlərlə bağlı digər tədbirlər)	4 980 300,0	4 980 300,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.8.2.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	200 000,0	200 000,0	
1.8.2.3.	"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	37 800 000,0	37 800 000,0	
1.8.2.4.	"Azərtiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	33 000 000,0	33 000 000,0	
1.8.2.5.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	209 048 991,0		209 048 991,0
1.8.3.	Su təsərrüfatı	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.4.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	18 335 135,0	17 784 135,0	551 000,0
1.8.4.1.	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	5 046 000,0	5 046 000,0	
1.8.4.2.	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	12 738 135,0	12 738 135,0	
1.8.4.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	551 000,0		551 000,0
1.9.	Yanacaq və enerji	7 800 000,0	7 800 000,0	
1.9.1.	Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	4 600 000,0	4 600 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.9.2.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi ("Milli Nüvə Tədqiqatları Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalı)	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.9.3.	"Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi" publik hüquqi şəxs	1 700 000,0	1 700 000,0	
1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	874 230 368,0	874 230 368,0	
1.10.1.	Kənd təsərrüfatı	836 359 322,0	836 359 322,0	
1.10.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	11 077 307,0	11 077 307,0	
1.10.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	1 573 066,0	1 573 066,0	
1.10.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidməti	25 773 080,0	25 773 080,0	
1.10.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Xidməti	4 087 284,0	4 087 284,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.10.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanması üçün sığorta haqqının dövlət büdcəsi hesabına ödənilən hissəsi)	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.10.1.6.	Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər	419 600 000,0	419 600 000,0	
1.10.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.10.1.8.	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	333 095 125,0	333 095 125,0	
1.10.1.9.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin tabeliyində "Aqrokompleks")	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.10.1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	11 153 460,0	11 153 460,0	
1.10.2.	Meşə təsərrüfatı	12 448 243,0	12 448 243,0	
1.10.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 448 243,0	12 448 243,0	
1.10.3.	Balıqçılıq və ovçuluq	2 996 802,0	2 996 802,0	
1.10.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2 996 802,0	2 996 802,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.10.4.	Ətraf mühitin mühafizəsi	14 684 206,0	14 684 206,0	
1.10.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 634 206,0	12 634 206,0	
1.10.4.2.	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	2 050 000,0	2 050 000,0	
1.10.5.	Hidrometeorologiya	7 741 795,0	7 741 795,0	
1.10.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 741 795,0	7 741 795,0	
1.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	6 390 661 800,0	6 390 661 800,0	
1.11.1.	Tikinti	6 373 761 800,0	6 373 761 800,0	
1.11.1.1.	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	6 371 200 000,0	6 371 200 000,0	
1.11.1.1.1.	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin nizamnamə kapitalının artırılması	481 600 000,0	481 600 000,0	
1.11.1.1.1.1.	Regionların qazlaşdırılması ilə bağlı xərclər	53 500 000,0	53 500 000,0	
1.11.1.1.1.2.	Digər xərclər	428 100 000,0	428 100 000,0	
1.11.1.1.2.	Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	5 889 600 000,0	5 889 600 000,0	
1.11.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 061 800,0	1 061 800,0	
1.11.1.3.	Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.11.2.	Faydalı qazıntılar	12 900 000,0	12 900 000,0	
1.11.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	6 100 000,0	6 100 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.11.2.2.	Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik	6 800 000,0	6 800 000,0	
1.11.3.	Geodeziya və xəritəçəkmə	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.11.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Kartoqrafiya üzrə Dövlət Agentliyi	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.	Nəqliyyat və rabitə	175 784 753,0	175 284 753,0	500 000,0
1.12.1.	Nəqliyyat	125 298 148,0	124 798 148,0	500 000,0
1.12.1.1.	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	10 010 000,0	10 010 000,0	
1.12.1.2.	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	45 000 000,0	45 000 000,0	
1.12.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi	4 572 553,0	4 572 553,0	
1.12.1.4.	"Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs	48 120 000,0	48 120 000,0	
1.12.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	3 310 000,0	3 310 000,0	
1.12.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	9 785 595,0	9 785 595,0	
1.12.1.7.	Nəqliyyat sahəsi üzrə islahatların aparılması və digər tədbirlər	4 000 000,0	4 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.12.1.8.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları (Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə avtomobil nəqliyyatı fəaliyyətinin tənzimlənməsi)	500 000,0		500 000,0
1.12.2.	Rabitə	50 486 605,0	50 486 605,0	
1.12.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	2 486 605,0	2 486 605,0	
1.12.2.1.1.	Universal poçt rabitəsi xidmətinin göstərilməsi və digər tədbirlərlə bağlı yaranan zərərin örtülməsi	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.12.2.1.2.	Xüsusi yayım avadanlıqlarına xidmət	1 400 000,0	1 400 000,0	
1.12.2.1.3.	İnformasiya ehtiyatları və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrinin aparılması	86 605,0	86 605,0	
1.12.2.2.	"Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	48 000 000,0	48 000 000,0	
1.13.	İqtisadi fəaliyyət	393 183 000,0	393 183 000,0	
1.13.1.	İqtisadi və kommərsiya fəaliyyəti	231 200 000,0	231 200 000,0	
1.13.1.1.	Sahibkarlığa dəstək	69 200 000,0	69 200 000,0	
1.13.1.1.1.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.13.1.1.2.	Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər	19 200 000,0	19 200 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.13.1.1.3.	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikası Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhəlinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	162 000 000,0	162 000 000,0	
1.13.2.	İqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	161 983 000,0	161 983 000,0	
1.13.2.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.13.2.1.1.	Xarici qrantlar hesabına həyata keçirilən layihələr	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.13.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (İnnovasiyalar Agentliyinə verilən maliyyə yardımı)	833 000,0	833 000,0	
1.13.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi ("Şahdağ Turizm Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti)	12 000 000,0	12 000 000,0	
1.13.2.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	1 650 000,0	1 650 000,0	
1.13.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sisteminin yaradılması	1 000 000,0	1 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.13.2.4.2.	"Qəbələ radiolokasiya stansiyasının inzibati təsərrüfat zonası və texniki mövqe" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	650 000,0	650 000,0	
1.13.2.5.	"Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.13.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	6 000 000,0	6 000 000,0	
1.13.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti publik hüquqi şəxs	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.8.	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatların aparılması ilə bağlı texniki iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması və güzəştlərə dair reyestrlərin yaradılması xərcləri	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.9.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ("Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" publik hüquqi şəxsə verilən maliyyə yardımı)	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.13.2.10.	İqtisadi fəaliyyət üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	100 000 000,0	100 000 000,0	
1.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	2 190 315 823,0	2 170 233 682,0	20 082 141,0
1.14.1.	Məqsədli büdcə fondları	322 000 000,0	322 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.1.1.	"Avtomobil yolları" Məqsədli Bütçə Fondu	322 000 000,0	322 000 000,0	
1.14.2.	Ehtiyat fondları	400 000 000,0	400 000 000,0	
1.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	300 000 000,0	300 000 000,0	
1.14.2.2.	Dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100 000 000,0	100 000 000,0	
1.14.3.	Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	1 468 315 823,0	1 448 233 682,0	20 082 141,0
1.14.3.1.	Beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	75 000 000,0	75 000 000,0	
1.14.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	10 000 000,0	10 000 000,0	
1.14.3.1.2.	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	65 000 000,0	65 000 000,0	
1.14.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi (fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması)	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.14.3.3.	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	1 373 315 823,0	1 353 233 682,0	20 082 141,0
1.14.3.3.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (insan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin Məhkəmənin qərarlarının icrası, dövlət təltiflərinin hazırlanması)	4 861 298,0	4 861 298,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin, biometrik pasportların, orderlərin, medalların hazırlanması və lisenziya blanklarının çap edilməsi)	18 025 025,0	18 025 025,0	
1.14.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	74 269 314,0	69 462 826,0	4 806 488,0
1.14.3.3.3.1.	Xüsusi müdafiə olunan və digər sənədlərin çap edilməsi və onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər	45 500 000,0	45 500 000,0	
1.14.3.3.3.2.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.14.3.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinginin müəyyən olunması, digər işlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanması	9 462 826,0	9 462 826,0	
1.14.3.3.3.4.	beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	500 000,0	500 000,0	
1.14.3.3.3.5.	məhkəmə qərarlarının icrası, məhkəmə prosesləri ilə bağlı göstərilən hüquqi yardım və digər sosial-iqtisadi tədbirlər	14 806 488,0	10 000 000,0	4 806 488,0
1.14.3.3.4.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədən kənar xərclər	5 095 000,0	5 095 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.3.3.5.	Ünvanlı dövlət sosial yardımını alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	11 000 000,0	11 000 000,0	
1.14.3.3.6.	Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.14.3.3.7.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	3 189 533,0	3 189 533,0	
1.14.3.3.8.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	21 600 000,0	21 600 000,0	
1.14.3.3.9.	İslahatlarla bağlı xərclər	935 000 000,0	935 000 000,0	
1.14.3.3.10.	Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	280 000 000,0	280 000 000,0	
1.14.3.3.11.	Yerli xərclərdə nəzərdə tutulmayan sosial-iqtisadi və digər təyinatlı tədbirlər	11 669 059,0		11 669 059,0
1.14.3.3.12.	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanması və digər tədbirlər	3 606 594,0		3 606 594,0

2. İcmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula nisbətinin 2019-cu il üçün göstəricisi 31,1 faiz, 2020-ci il və növbəti iki il üçün hədəf göstəriciləri müvafiq olaraq 30,1, 29,1 və 28,1 faiz müəyyən edilsin.

3. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın 1.11.1.1.2-ci (Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri), 1.13.2.10-cu (İqtisadi fəaliyyət üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər), 1.14.3.3.9-cu (İslahatlarla bağlı xərclər) və 1.14.3.3.10-cu (Sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) yarıməndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri üzrə təsdiq olunmuş göstəricilərin yerinə yetirilməsinə nəzarət etsin;

4.2. bu Fərmanın 1.2.1.5-ci (Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.4.2-ci (Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər), 1.3.4.4-cü (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.10.1.6-cı (Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər) və 1.13.1.2-ci (Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri) yarıməndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin;

4.3. bu Fərmanın 1.1.2.1-ci (Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı), 1.1.2.3-cü (Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.6-cı (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya), 1.1.7-ci (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya), 1.14.3.1.2-ci (Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər) və 1.14.3.3.6-cı (Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması) yarıməndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin xərc istiqamətləri və tədbirlər üzrə bölgüsünü həyata keçirsin;

4.4. bu Fərmanın 1.1.2.2-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları) yarıməndində nəzərdə tutulan vəsaitin Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları üzrə manat və müvafiq xarici valyutalarda bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.5. bu Fərmanın 1.1.1.60-cı, 1.1.3.16-cı, 1.4.7.14-cü, 1.11.1.3-cü, 1.13.1.1.1-ci və 1.14.2.2-ci yarıməndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

4.6. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının

Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən geoloji-kəşfiyyat, xəritəçəkmə, şəhərsalma və ərazilərin minalardan təmizlənməsi işlərini dövlət sifarişi kimi iki ay müddətində təsdiq etsin;

4.7. “2019-cu il və ortamüddətli dövr üçün makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin təmin olunması üzrə tədbirlər planı”nı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla, bir ay müddətində təsdiq etsin və tədbirlər planına uyğun olaraq icrasını təmin etsin;

4.8. altı ay müddətində: Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının təklifləri əsasında, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla,

4.8.1. qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, dövlət büdcəsinin gəlirlərinin, o cümlədən dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin və dövlət büdcəsinin neft gəlirlərinin proqnozlaşdırılması qaydasını təsdiq etsin;

4.8.2. neft-qaz sektoruna aid edilən iqtisadi fəaliyyət növlərinin siyahısını “İqtisadi Fəaliyyət Növləri Təsnifatı”nın (AZT029-2008) beşrəqəmli altsınıf kodları səviyyəsində müəyyən edərək təsdiq etsin;

4.8.3. vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəşt və azadolmaların dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinin qiymətləndirilməsi metodologiyasını və həmin güzəşt və azadolmaların reyestrinin aparılması qaydasını təsdiq etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası 2019-cu il üçün pul proqramını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla bir ay müddətində təsdiq etsin və icrasını təmin etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

6.1. 2019-cu il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü, həmin orqanlarla razılaşdırmaqla, on beş gün müddətində təsdiq etsin;

6.2. bu Fərmanın 1.1.3.15-ci, 1.2.1.4-cü, 1.3.4.3-cü, 1.4.7.15-ci, 1.5.5.10-cu, 1.6.1.5-ci, 1.7.4.11.3-cü, 1.7.4.16-cı, 1.7.4.17-ci, 1.12.1.7-ci, 1.13.2.8-ci, 1.14.3.3.5-ci, 1.14.3.3.7-ci və 1.14.3.3.8-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

6.3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla:

6.3.1. bu Fərmanın 1.1.1.61-ci yarımbəndində (Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.8.1.2-ci yarımbəndində (Mənzil

və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

6.3.2. bu Fərmanın 1.1.1.62-ci, 1.1.3.17-ci, 1.2.1.6-cı, 1.3.4.5-ci, 1.4.7.16-cı, 1.5.5.11-ci, 1.6.3.1-ci, 1.7.4.18-ci, 1.10.1.10-cu və 1.14.3.3.4-cü yarım bəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin (dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri) gəlir və xərclər smetasının aidiyyəti təşkilatlar üzrə təsdiqini iki ay müddətində həyata keçirsin;

6.4. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci, 14-cü və 15-ci maddələrindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsin;

6.5. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü maddəsi ilə təsdiq edilmiş daxili və xarici borcalmanın, il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) çərçivəsində bazar konyunkturundan asılı olaraq milli və xarici valyutada borcalmanın, o cümlədən dövlət istiqrazlarının buraxılışının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görsün;

6.6. “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulan xərc maddələri istisna olmaqla, 2019-cu il ərzində və növbəti illərdə büdcə təşkilatlarına maliyyə vəsaitləri ayrılarkən, kommunal xidmətlərdən (elektrik və istilik enerjisindən, təbii qazdan, sudan və tullantı sularının axıdılmasından) istifadə haqlarının, ilk növbədə, (o cümlədən müəyyən edilmiş limitdən artıq istifadəyə görə yaranmış borcların digər xərclər hesabına) ödənilməsinə təmin etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin yuxarı həddinin aylıq və rüblük bölgü əsasında həyata keçirilməsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ilə əlaqələndirməklə təmin etsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə olunsun ki:

8.1. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2019-cu il üçün təsdiq etdiyi pul proqramına uyğun olaraq, pul və fiskal siyasətlərin daha sıx əlaqələndirilməsi istiqamətində tədbirlər görsün;

8.2. inflyasiyanın effektiv idarə edilməsi məqsədilə pul-kredit siyasəti rejiminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər görsün.

9. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ölkədə əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi, əhəlinin məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi, əmək bazarında aktivliyin və regionlarda iş yerlərinin artırılması məqsədilə “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq haqqı ödənilən ictimai işlərin təşkilini təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi bu Fərmanın 1.7.4.11.1-ci (Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin aidiyyəti təşkilatlar arasında bölgüsünü, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

11. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

11.1. bu Fərmanın 1.1.2.4-cü (Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin ticarət nümayəndələri üzrə bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin;

11.2. bu Fərmanın 1.13.1.1.2-ci (Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

11.3. bu Fərmanın 1.11.1.1.2-ci (Digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

11.4. dövlət investisiyalarının səmərəliliyini artırmaq məqsədilə, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, dövlət investisiya proqramının tərtibi, icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi qaydasının təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərini bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

12. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Fərmanın 1.14.3.1.1-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü bir ay müddətində həyata keçirsin;

13. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə razılaşdırmaqla bu Fərmanın 1.10.4.2-ci (Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı) yarım bəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

14. Növbəti illər üçün dövlət büdcəsinin gəlirlərinin proqnozlaşdırılması məqsədilə:

14.1. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi:

14.1.1. 2018-ci ildə əlavə dəyər vergisi ödəyiciləri üzrə (fəaliyyət göstərmiş şəhər və rayonlar göstərilməklə) hesablanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vergilərə dair məlumatları 2019-cu il aprel ayının 1-dək;

14.1.2. "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan xidmətləri və hüquqi hərəkətləri həyata keçirən ayrı-ayrı dövlət orqanları üzrə dövlət

büdcəsinə təmin edilmiş dövlət rüsumuna dair aylıq məlumatları hesabat ayından sonrakı ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

14.2. 2019-cu il aprel ayının 1-dək aşağıda qeyd olunan məlumatlar Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilsin:

14.2.1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən – ölkə ərazisinə idxal olunan mallar üzrə tətbiq edilən əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından 2018-ci ildə azad olunmuş hüquqi və fiziki şəxslərə və onların idxal göstəricilərinə dair məlumatları;

14.2.2. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən – 2018-ci ildə dövlət mülkiyyətinin və torpaqların hər bir hüquqi şəxsə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hər bir fiziki şəxsə icarəyə verilməsi ilə bağlı hesablanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vəsaitlərə dair məlumatları.

15. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, büdcədən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar və digər dövlət orqanları maliyyə intizamının gücləndirilməsi, israfçılığa, izafi xərclərə yol verilməməsi və büdcə vəsaitindən qənaətlə istifadə olunması istiqamətində təsirli tədbirlər görsünlər.

16. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi 2019-cu il dövlət büdcəsinin kəsirinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı özəlləşdirmədən daxilolmalar üzrə nəzərdə tutulmuş proqnozun tam məbləğdə büdcəyə təmin edilməsi üçün təsirli tədbirlər görsün.

17. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi şəhər və rayonlar üzrə vergi orqanlarının xətti ilə dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan daxilolmalardan büdcə ilinin sonuna artıq daxil olan vəsaitin müəyyən hissəsinin həmin şəhər və rayonların sərəncamında saxlanması və istifadəsinə dair təkliflərini beş ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

18. Müəyyən edilsin ki:

18.1. “Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.14-cü, 6.2-ci (birinci halda) və 17-ci maddələrində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu nəzərdə tutulur;

18.2. həmin Qanunun 3-cü, 3.1-ci, 6.1-ci, 6.2-ci (ikinci halda), 8.14.1.1-ci və 10-cu maddələrində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan

Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, “məqsədli büdcə fondu” dedikdə “Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fondu nəzərdə tutulur;

18.3. həmin Qanunun 8.6.1.1-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu nəzərdə tutulur;

18.4. həmin Qanunun 11-ci maddəsində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir, “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi nəzərdə tutulur.

19. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, “22 ” dekabr 2018-ci il

№ 431

Nəticə

Əvvəlki illərin büdcəsindən öz yığcamlığı, prioritetliyi və ünvanlılığı ilə fərqlənən 2019-cu il dövlət büdcəsi mövcud iqtisadi reallıqlara söykənməklə, ölkəmizin hərtərəfli dayanıqlı inkişafına və Azərbaycan xalqının rifahının yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm cənab İlham Əliyevin sosial-iqtisadi kursunun ardıcıl surətdə davam etdirilməsinə, qarşıda duran bütün sosial proqramların və dövlət vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə maliyyə təminatı yaradacaqdır.

Eyni zamanda büdcə prosesini tənzimləyən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, onun şəffaflığının artırılması ölkə vətəndaşları, Milli Məclisin deputatları ilə yanaşı beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də müsbət qiymətləndirilir.

Büdcə prosesinin beynəlxalq standartlara uyğun olaraq daha da təkmilləşdirilməsi, onun ünvanlılığının və ictimaiyyətə açıqlılığının təmin edilməsi istiqamətində aparılmış davamlı və məqsədyönlü işlərin nəticəsi olaraq Beynəlxalq Büdcə Əməkdaşlığının "Açıq Büdcə İndeksi – 2015" hesabatında Azərbaycan üzrə Açıq Büdcə İndeksi 9 bal artırılaraq 51 bala çatdırılmışdır ki, bu da dünya üzrə orta göstəricidən (45 bal) 6 bal yüksəkdir.

Anlayışlar və terminlər

Ümumi daxili məhsul — bir il ərzində iqtisadiyyatda (ölkə daxil də) istehsal olunan bütün mal və xidmətlərin məcmu bazar qiymətidir.

büdcə—Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədi;

büdcə təsnifatı—dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin, yerli büdcələrin və büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlirlərinin, xərclərinin və maliyyələşmə mənbələrinin funksional, iqtisadi, inzibati və digər prinsiplər əsasında qruplaşdırılması;

büdcə ili—yanvar ayının 1-dən dekabr ayının 31-dək olan bir illik dövr;

təsdiq olunan büdcə ayırmaları—qanunvericiliklə təsdiq olunan və dövlət büdcəsində, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsində və yerli büdcələrdə maddələr üzrə xərclənə biləcək vəsaitin yuxarı həddi;

büdcədən kənar dövlət fondları — qanunvericiliyə uyğun olaraq dövlət tərəfindən hüquqi şəxs qismində təsis edilmiş və dövlət büdcəsindən kənar müstəqil büdcəyə malik olan məqsədli dövlət maliyyə fondları.

dövlət büdcəsindən və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən kənar əməliyyatlar—müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının və büdcə təşkilatlarının qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada büdcədən kənar əldə etdikləri gəlirləri və həyata keçirdikləri xərcləri üzrə maliyyə əməliyyatları;

icmal büdcə—dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədən kənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədi;

büdcə kəsiri (defisit)—büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləği;

büdcə artıqlığı (profisit)—büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləği;

dövlət büdcəsinin kassa icrası—büdcə gəlirlərinin büdcəyə daxil olmasını və xərclərinin büdcə təsnifatına uyğun olaraq xəzinədarlıq vasitəsilə ünvanlı istifadəsini təmin edən icra mexanizmi;

büdcə gəlirləri—Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalar;

büdcə xərcləri—büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsait;

mərkəzləşdirilmiş gəlir—dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlərə uyğun olaraq dövlət büdcəsi gəlirlərindən yerli gəlirlər çıxıldıqdan sonra formalaşan gəlir;

mərkəzləşdirilmiş xərc—büdcə təsnifatına uyğun olaraq, dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan müvafiq orqanların fəaliyyətinin və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclər;

yerli gəlir—dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlər əsasında formalaşan ayrı-ayrı şəhər və rayonlar üzrə gəlir;

yerli xərc—büdcə təsnifatına uyğun olaraq, maliyyələşdirilməsi yerli gəlirlər və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərdən ayrılan vəsait hesabına həyata keçirilən xərclər;

büdcə ssudaları—dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə, yerli büdcələrdən bələdiyyə təşkilatlarına qaytarılmaq şərti ilə il ərzində müəyyən müddətə verilən maliyyə vəsaiti;

dotasiya—dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə onların gəlir və xərclərini tənzimləmək məqsədilə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

qrant—daxili və xarici mənbələr hesabına əvəzsiz verilən məqsədli maliyyə yardımı;

subvensiya—məqsədli maliyyələşdirmənin həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə verilən, lakin həmin məqsəd üçün və ya müəyyən edilmiş müddətdə istifadə edilmədikdə geri qaytarılan maliyyə vəsaiti;

subsidiya—dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

məqsədli büdcə fondları—dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin tərkibində konkret tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün formalaşan və istifadə edilən pul vəsaiti;

sekvestr—dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin gəlirləri, həmçinin dövlət büdcəsinin kəsirinin (defisitinin) maliyyələşmə mənbələri üzrə daxilolmalar yerinə yetirilmədikdə, müdafiə olunmuş xərc maddələri istisna olmaqla, büdcə ilin qalan ayları üzrə xərclərin müəyyən olunmuş qaydada ixtisarı;

müdafiə olunan xərc maddələri—büdcə ili ərzində maliyyələşdirilməsinə sekvestr tətbiq olunmayan, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş büdcə xərcləri;

dövlət borcu - Azərbaycan Respublikasının adından bağlanmış müqavilələrin öhdəlikləri üzrə ödənilməli olan borc;

toplu maliyyə balansı—konkret dövr üçün ölkədə maliyyə vəsaitlərinin yaranma mənbələri və istifadə istiqamətləri barədə məlumatları özündə əks etdirən maliyyə sənədi.

büdcə təşkilatı—maliyyələşdirilməsi bilavasitə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi hesabına həyata keçirilən idarə və təşkilatlar;

büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlar—mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və onların struktur bölmələri, büdcə gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar, dövlət büdcəsindən maliyyələşən və (və ya) maliyyə yardımı alan təşkilatlar, büdcədən kənar dövlət fondları və vergi ödəyiciləri, zərurət yarandıqda, bələdiyyələr;

vahid xəzinə hesabı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemi;

vahid xəzinə hesabının qalığı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemində vəsait qalığı;

vahid xəzinə hesabının sərbəst qalığı – dövlət xəzinədarlığının bank və maliyyə institutlarındakı hesablar sistemində ötən illərin dövlət büdcələrinin icrası nəticəsində cari büdcə ilinin əvvəlinə qalan vəsaitin məbləği;

xalis maliyyə aktivləri – Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun vəsaitinin qalığı, vahid xəzinə hesabının qalığı, vahid xəzinə hesabının idarəetməyə verilmiş vəsaitləri, Azərbaycan Respublikasının adından bağlanmış müqavilələrin öhdəlikləri üzrə xarici dövlətlər tərəfindən ödənilməli olan borc və dövlət müəssisələrinin dövlət büdcəsi qarşısında öhdəliklərinə xidmət üzrə cari ilə düşən məbləğin cəmi ilə daxili və xarici dövlət borcunun ümumi məbləğinin fərqi;

büdcə qaydası – orta və uzunmüddətli makroiqtisadi dayanıqlığı, maliyyə və borc intizamını təmin edən büdcə siyasətinin həyata keçirilməsi üçün makroiqtisadi və büdcə göstəricilərindən ibarət çərçivə;

dövlət müəssisəsi – paylarının (səhmlərinin) 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısı ilə dövlətə məxsus olan səhmdar cəmiyyət, məhdud məsuliyyətli cəmiyyət, digər təşkilati formada fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslər və publik hüquqi şəxslər;

qeyri-neft ümumi daxili məhsul – ümumi daxili məhsulun məcmu dəyəri ilə neft-qaz sektorunda formalaşan ümumi daxili məhsulun məcmu dəyərinin fərqi;

neft gəlirləri – Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun gəlirləri və neft-qaz sahəsində fəaliyyətdən dövlət büdcəsinə daxil olan gəlirlərin (fiziki şəxslərin gəlir vergisi istisna olmaqla) məcmusu;

xərclənə bilən neft gəlirləri – proqnozlaşdırılan büdcə ilinin əvvəlinə xalis maliyyə aktivlərinin 30 faizi ilə neft gəlirləri arasında yaranan fərğin 20 faizinin həmin göstəricilərin kiçiyinin üzərinə gəlinməklə formalaşan məbləği;

icmal büdcə xərclərinin proqnozlaşdırılan yuxarı həddi – büdcə ili üçün təsdiq olunan neft gəlirləri və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun xərclərinin məcmusu ilə bu Qanunun 11-1.2.1 – 11-1.2.5-ci maddələrində qeyd olunmuş qeyri-neft gəlirləri və digər daxilolmaların proqnozunun cəmi;

icmal büdcənin baza xərcləri – dövlət borcu üzrə faiz ödənişləri istisna olmaqla, icmal büdcənin digər xərcləri;

icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsiri – xərclənə bilən neft gəlirləri istisna olmaqla, icmal büdcənin digər gəlirləri ilə baza xərclərinin fərqi;

ortamüddətli dövr – 5 ilədək olan dövr.

Əks əlaqə

Hörmətli oxucular!

Sizə təqdim olunmuş "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu dövlət və icmal büdcələri üzrə Vətəndaşın büdcə bələdçisi" ilə bağlı rəylərinizi, təkliflərinizi aşağıdakı ünvana göndərə bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi,
Bakı şəhəri, S.Vurğun küç, 135, AZ-1022

emin.aliyev@maliyye.gov.az
[tel; 404-46-21](tel:404-46-21)